

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ¹

του Πρωτοπρ. Κυριακού Τσουρού,
Γραμματέως της Σ. Έ. επί των αίρέσεων

(β' μέρος)

6. Εντόπιση πιθανών ποιμαντικών και πνευματικών κενών

Όσα αναφέραμε μέχρι τώρα νομίζω ότι αποκαλύπτουν, αφενός μόν, τό μέγεθος του προβλήματος, αφετέρου δέ, τήν ευθύνη τών ποιμένων της Έκκλησίας για τήν αντιμετώπισή του. Πιστεύω ότι θά συμφωνήσουμε όλοι στό ότι εἶναι προτιμώτερο ή Ποιμαίνουσα Έκκλησία νά προλαμβάνει τήν αίρεση, αντί νά προσπαθῆ νά τήν θεραπεύσει ἐκ τών υστερών, πράγμα πολύ δύσκολο ἔως καί ἀδύνατο μερικές φορές.

Πρός τήν κατεύθυνση αὐτή, εἶναι βασικῆς σημασίας καί ή ἀναζήτηση ἐνδεχομένων κενών πού ὀδηγοῦν Ὁρθόδοξους Χριστιανούς στίς αίρέσεις. Ἔτσι, θά μπορούσαμε μερικά τουλάχιστον ἀπό αὐτά τά κενά νά τά ἀπομονώσουμε καί νά τά θεραπεύσουμε, ἐξουδετερώνοντας σέ πολλές περιπτώσεις τήν καταστροφική τους δύναμη. Αὐτή θά τήν ὀνόμαζα «**προληπτική ποιμαντική**».

Ὁ μακαριστός π. Αντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, ἐρευνώντας τά αἷτια τῆς προσχωρήσεως Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν στήν αίρεση, ἐπισημαίνει καί ὀρισμένα ποιμαντικά κενά, τά ὁποῖα ὀδηγοῦν Ὁρθόδοξους ἀδελφούς ἐκτός τῆς Έκκλησίας. Ἐκτός ἀπό ὅσα προηγουμένως αναφέραμε, ὡς ἄλλα πιθανά κενά πρέπει νά θεωρηθοῦν τά ἀκόλουθα:

α) Ὅπως εἶπαμε ἤδη προηγουμένως, παρατηρεῖται μιᾶ ἑλλιπῆς γνώση τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως καί ή ἄγνοια τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Διαπιστώνομε συχνά ὅτι, μερικοί Ὁρθόδοξοι χριστιανοί εἶναι

κατά ποσοστά Ὁρθόδοξοι. Ἐπιλέγουν ἢ ἀποκόπτουν αὐθαιρέτως Μυστήρια ἢ διδασκαλίες τῆς Έκκλησίας καί ἔτσι, σέ ἐνδεχόμενη συνάντησή τους μέ αίρετικούς ταυτίζονται μαζί τους, ἀφοῦ αὐτοί, ὅπως ἤδη εἶπαμε, ἔχουν ἀπορρίψει τά Μυστήρια καί τίς διδασκαλίες τῆς Έκκλησίας μας. Ὑπάρχουν καί ἐκεῖνοι -συνήθως ὀπαδοί τῆς παγκοσμιοποιήσεως- πού ὑποστηρίζουν ὅτι ὅλες οἱ ἐκδοχές τῆς ἀλήθειας εἶναι ἴδιες, ὅτι «ὅλοι τά ἴδια πιστεύουμε», καί «περνοῦν» αὐτές τίς θέσεις τους ἀκόμη καί σέ Ὁρθόδοξους πιστούς. Εἶναι πρόδηλο πόσο ἐπικίνδυνες μποροῦν νά γίνουν οἱ καταστάσεις αὐτές.

β) Ἐξάλλου, ή ἔλλειψη προβολῆς τῆς ἀληθινῆς καί γνήσιας πνευματικῆς ἐμπειρίας ἐντός τῆς Έκκλησίας, ὡς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὀδηγεῖ σέ αίρετικές ὀμάδες πού ἐμφανίζουν φαινόμενα πού ἐντυπωσιάζουν καί ἀπατοῦν.

γ) Οἱ πιστοί ἀναζητοῦν ζωντανά φωτεινά πρότυπα, πού νά βεβαιώνουν στήν πράξη, στή ζωή, τήν δύναμη τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Πόσοι καί ποιοί ἀπό μᾶς θά τοῦς τά προσφέρουμε;

δ) Ἡ διάβρωση τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου ἀπό τό πνεῦμα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» τοῦ ὑλισμοῦ, τοῦ εὐδαιμονισμοῦ καί τοῦ καταναλωτισμοῦ, ὑποβαθμίζει ἢ ἀμβλύνει τή σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό, καί δημιουργεῖ πλῆθος κενῶν καί μεταφυσικῶν ἀναζητήσεων. Ποίος θά προλάβει νά καλύψει αὐτή τήν ἀνάγκη;

ε) Ὁ σύγχρονος ἐγκεφαλικός ἄνθρωπος πείθεται περισσότερο ἀπό τό λογικοφανές, τό ξενόφερτο, τό ἐναλλακτικό. Δέν ἀπο-

1. Εἰσήγηση στό «Ἀντιστασιακό Ἐπιμορφωτικό Σεμινάριο Καταρτισμοῦ Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων» τῆς Έκκλησίας Κύπρου (Λεμεσός, 2.3.2013).

δέχεται εύκολα τήν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παραδοθεῖσα στους ἀνθρώπους Θεία Ἀποκάλυψη. Πῶς θά πεισθεῖ νά ἀποδεχθεῖ τήν Ἀλήθεια, πού ἀποκαλύφθηκε στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί νά στρέψει τά νῶτα στήν «ἀγορά θρησκείας» αἰρετικῶν καί νεοεποχίτικων σκευασμάτων πού τόν πολιορκεῖ;

Τά κενά πού δημιουργοῦνται σ' αὐτές τίς περιπτώσεις, ἐκμεταλλεύονται καί σπεύδουν νά ἀξιοποιήσουν οἱ αἰρετικοί. Ἐμεῖς ἐντοπίζοντας αὐτά καί ἄλλα ἐνδεχομένως ποιμαντικά κενά καί θεραπεύοντάς τα, θά μπορούσαμε, ὡς ποιμένες, νά κινηθοῦμε κυρίως **προληπτικά** γιά τήν ἀποτροπή τῆς ἐξαπλώσεως τῆς πλάνης, ἀλλά καί **θεραπευτικά** γιά τίς περιπτώσεις ἐπανεντάξεως θυμάτων τῶν αἱρέσεων στήν Ἐκκλησία.

Κατά συνέπεια, ὁ Ὁρθόδοξος ποιμένας, μαζί μέ τούς συνεργάτες του, πρέπει νά μεριμνήσουν γιά τήν κάλυψη ὅλων αὐτῶν τῶν αἰτίων ἢ τῶν κενῶν, ὥστε νά μειωθεῖ ἢ νά ἐξουδετερωθεῖ ἡ καταστροφική ἐπίδραση τῶν ποικιλωνύμων αἱρέσεων καί τῶν ἀντιχριστιανικῶν κακοδοξιῶν πάνω στό φρόνημα καί στή ζωή τοῦ Ὁρθοδόξου Πληρώματος.

στ) Ὑπάρχει ὁμως καί μιᾶ ἄλλη πλευρά τοῦ προβλήματος:

Στήν Ι΄ Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη (στήν Ἀλίαρτο) εἶχαμε διαπραγματευθεῖ τό θέμα «Τά ποιμαντικά κενά ὡς ἀρνητικός παράγοντας στό ἀπολογητικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας». Ἐκεῖ εἶχαμε ἐπισημάνει μιᾶ σειρά περιπτώσεων πού ἔδειχναν ὅτι ἡ ἄγνοια τοῦ ποιμένος πάνω στόν τρόπο καί στίς μεθόδους δράσεως τῶν συγχρόνων αἱρέσεων, ὄχι μόνο τόν ἀποδυναμώνει στήν ποιμαντική ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος, ἀλλά καί ἐνίοτε τόν ἔχει ὀδηγήσει νά παρευρίσκει, συνήθως ἐν ἀγνοίᾳ του, ὡς ἀγιάζων ἢ τιμῶν, αἰρετικές, παραθρησκευτικές ἢ ἀκόμη καί νεοειδωλολατρικές καμουφλαρισμένες ἐκδηλώσεις. Ἐχουν ἐντοπιστεῖ ἐπίσης περιπτώσεις πού

ἐπώνυμοι ἐκφραστῆς αἰρετικῶν καί νεοεποχίτικων ὁμάδων ἐπεδίωξαν νά παρίστανται ὡς ἀνάδοχοι ἢ παράνυμφοι σέ Ὁρθόδοξα Μυστήρια, προσπαθώντας ἔτσι νά παρουσιάζονται ὡς Ὁρθόδοξοι (συχνά καί μέ μιᾶ φωτογραφία), ὥστε νά παρασύρουν στήν πλάνη τούς ἀληθινά Ὁρθόδοξους. Εἶναι λοιπόν ἀναγκαῖο νά μπορεῖ ὁ ποιμένας νά διακρίνει ποιός εἶναι ὁ «ἄλλος» πού τοῦ ζητάει μιᾶ ἀγιαστική πράξη, ὥστε νά ἀποφεύγεται ἡ σύγχυση καί ἡ ἐξαπάτηση.

Ὁμολογουμένως, πρέπει νά ἀναγνωρίσουμε ὅτι αὐτό δέν εἶναι πάντοτε εύκολο, καθόσον ἡ σύγχρονη πλάνη δραστηριοποιεῖται κάτω ἀπό τά πλέον ὑπουλά, ἀπατηλά καί πολύμορφα προσωπεῖα. Μερικές φορές, οἱ ὁμάδες αὐτές διεκδικοῦν πιστοποιητικά κοινωνικῆς προσφορᾶς μέ διάφορα προγράμματα -ἀπεξάρτηση ἀπό τά ναρκωτικά (Σαηεντολογία), κόψιμο τοῦ καπνίσματος (Ἀντβεντιστές), ἐπισκέψεις σέ νοσοκομεῖα, δένδροφυτεύσεις ἢ πυροπροστασία (Ν. Ἀκρόπολις) κ.ο.κ.- ἢ ἐμφανίζονται ὡς ὑποστηρικτές τῆς φιλανθρωπικῆς δραστηριότητος τῶν ἐνοριῶν ἢ ὡς δωρητές καί ἀνακαινιστές ἰ. Ναῶν.

Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο, στήν ἐφαρμογή τῆς ποιμαντικῆς ἀντιμετώπισεως τῶν συγχρόνων αἱρέσεων, νά ληφθοῦν ὑπόψη ὅλες αὐτές οἱ παράμετροι καί νά ἐνημερωθοῦν καταλλήλως καί πρωτίστως οἱ Ἐφημέριοι, ὄχι μόνον οἱ ἀπασχολούμενοι εἰδικῶς μέ τόν νευραλγικό αὐτό τομέα, ἀλλά καί ὅλοι οἱ Ἐφημέριοι, καθῶς καί οἱ συνεργάτες τους στό ὅλο ποιμαντικό ἔργο τῆς Ἐνορίας.

Ἐφόσον ἐντοπιστοῦν τέτοια ποιμαντικά ἢ πνευματικά κενά, θά ἐπιστρατευθοῦν ὅλοι οἱ στήν διάθεση τῆς Ἐκκλησίας δυνατοί τρόποι γιά τήν ποιμαντική ἀντιμετώπισή τους.

α) Ἰδιαίτερος σημαντικός παράγοντας εἶναι ἡ σωστή λειτουργία καί ἡ ἀναζωογόνηση τῆς Ἐνορίας, ὡς κοινωνίας καί οἰκογένειας ὁμοπίστων ἀδελφῶν, στήν

όποια θά βρῖσκουν ὑποδοχή πλάνητες τῆς σκέψεως καί τῆς ζωῆς καί ἀναζητητές νοήματος ζωῆς, ἐντασσόμενοι σέ περιβάλλον ὑγιές, φιλικό, ἀδελφικό καί θερμό πνευματικά.

β) Τό κήρυγμα καί ὁ ἐκκλησιαστικός λόγος θά συνδράμουν μέ τόν ἀναγκαῖο ἀγιογραφικό, ἀγιοπατερικό, κατηχητικό καί ἀπολογητικό χαρακτήρα τους.

γ) Θά ἀξιοποιηθεῖ ὀρθά καί ἔγκαιρα κάθε εὐκαιρία ἐπαφῆς τοῦ ποιμένου στό γραφεῖο, στά σπίτια, στίς κοινωνικές καί δημόσιες σχέσεις, γιά τήν ἐδραίωση τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τό πρόσωπό του, ὥστε νά νοιώσει ὁ ἐνορίτης τό πατρικό ἐνδιαφέρον τοῦ ποιμένα του καί τήν στοργή τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

δ) Τέλος, πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε τήν καταλυτική σημασία πού ἔχει γιά τόν πιστό, τό ζωντανό παράδειγμα τοῦ ποιμένου του, ὅταν βλέπει νά συμπορεύεται ἡ Ὁρθοδοξία μέ τήν ὀρθοπραξία στό πρόσωπο τοῦ ποιμένου. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος μᾶς παρακινεῖ νά στολιζόμε τά ὀρθά δόγματα τῆς πίστεως καί τῆς διδασκαλίας μας μέ τήν ὀρθότητα τοῦ βίου μας, «ὥστε καί ἡ ζωή μας νά ἐπιβεβαιώνει τά δόγματα καί τά δόγματα νά ἐμφανίζουν τή ζωή μας περισσότερο ἀξιόπιστη. Διότι, οὔτε ἐάν ἔχομε ὀρθά δόγματα, ἀδιαφοροῦμε ὁμῶς γιά τόν τρόπο ζωῆς, θά ἔχομε κάποιο ὄφελος, οὔτε ἐάν ζοῦμε ὀρθῶς καί ἀδιαφοροῦμε γιά τά ὀρθά δόγματα θά κερδίσουμε κάτι τό χρήσιμο, πού θά συντελεῖ στή δική μας σωτηρία», τονίζει ὁ ἅγιος πατήρ (Ἰω. Χρυσόστομος, Ὁμιλία ΙΗ' 8. Παρά π. Α. Ἀλεβιζοπούλου, Νεοφανεῖς αἰρέσεις καταστροφικές ὁμάδες, σελ. 270).

Ὅταν λοιπόν ἡ Ἐνορία λειτουργεῖ ὡς «**σύναξις Θεοῦ**», πού συνάγει τά διεσκορπισμένα καί ὁ ποιμήν εἶναι οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ καί πατέρας τῶν πιστῶν, τότε ἡ Ἐνορία ζεῖ ὡς κοινωνία ἀδελφῶν καί ὡς Ἐκκλησιαστικό Σῶμα, ἐνωμένο ἐν τῷ Χριστῷ καί γίνεται ὁ ἀνα-

ντικατάστατος χῶρος τῆς σωτηρίας, μέσα στόν ὁποῖο ζεῖ προφυλαγμένος ἀπό τίς ἐπιβουλές τοῦ «πατρός τοῦ ψεύδους» ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανός. Τότε ἡ ὀρθή πίστη καί ἡ ὀρθή ἐρμηνεία τοῦ δόγματος εἶναι ἐκκλησιαστικό γεγονός καί ὄχι «ιδιωτική ὑπόθεση», ὥστε νά ἐπιδέχεται αὐθαίρετες ἐρμηνεῖες καί νά γίνεται αἵρεση.

7. Συμπερασματική κατακλειδα

Θά ἤθελα νά ὀλοκληρώσω τήν σημερινή εἰσήγησή μου μέ δύο ἀκόμη ἐπισημάνσεις:

1) Τά χαρακτηριστικά τῆς Ἀληθινῆς Ἐκκλησίας

α) Δέν ὑπάρχει ἡ παραμικρή ἀμφιβολία, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας εἶναι ἡ μόνη πού διαθέτει τά χαρακτηριστικά τῆς **Μίας καί Ἀληθινῆς, τῆς γνήσιας καί ἱστορικῆς Ἐκκλησίας**, πού ἴδρυσεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. Διότι: **I**) ἔχει τήν ἀδιαμφισβήτητη συνέχεια ὑπάρξεως, ἱστορίας καί ζωῆς ἐπί 2000 χρόνια, δηλαδή ἀπό τήν στιγμή τῆς ἰδρύσεώς της, **II**) συνδέεται ἄμεσα, ἀναπόσπαστα καί διαχρονικά μέ τήν πρώτη Ἐκκλησία πού ἴδρυσεν ὁ Χριστός καί μέ τούς Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ. Ἐγγύηση αὐτῆς τῆς ταυτίσεώς της μέ τήν Ἀποστολική Ἐκκλησία εἶναι καί ἡ ἀδιάκοπη μετάδοση τῆς γνήσιας ἱερωσύνης διά τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων, τῶν ἐπισκόπων, ἡ «ἀποστολική διαδοχή», καί **III**) ἔχει γνησιότητα καί σταθερότητα διδασκαλίας καί πίστεως, διότι ἐδίδασκε πάντοτε, διδάσκει καί πιστεύει καί σήμερα ἀπολύτως ὅλα ὅσα διά μέσου τῶν 20 αἰώνων τῆς ἱστορίας της ἐδίδασκαν καί ἐπίστευαν οἱ θεόπνευστοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ, οἱ Ἅγιοι τῆς Πίστεώς μας. Εἶναι Αὐτή γιά τήν Ὁποία ὁ Κύριος ὑποσχέθηκε ὅτι «*πῦλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*» (Ματθ. ιη' 18) καί ὅτι θά εἶναι μαζί της «*πάσας τάς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος*» (Ματθ. ιη' 20), ὁ δέ Παράκλητος θά τήν ὀδηγεῖ «*εἰς πᾶσαν τήν ἀλήθειαν*» (Ἰω. ιστ' 13).

Καμμιά ἀπ' ὅλες τίς χριστιανικές καί παραχριστιανικές ομάδες καί αίρέσεις δέν μπορεῖ νά διεκδικήσῃ γιά τόν ἑαυτό της αὐτή τήν ταυτότητα τῆς γνησιότητας καί τῆς αὐθεντίας, γιατί καμμιά δέν ἔχει αὐτά τά χαρακτηριστικά. Καί καμμιά παραθηροσκευτική ομάδα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» δέν μπορεῖ νά σταθεῖ μαζί της, γιατί καμμιά σχέση δέν ἔχει μέ τό πρόσωπο καί τήν διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅμως αὐτή ἡ ὀρθή καί ἀναγκαία βεβαιότητά μας, αὐτή ἡ αὐτοσυνειδησία μας, ὅτι ἀνήκουμε στήν Μόνη Ἀληθινή Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τήν μοναδική Κιβωτό τῆς σωτηρίας, σέ καμμιά περίπτωση δέν πρέπει νά μᾶς ὀδηγεῖ στήν ἐπικίνδυνη ἀντίληψη νά νομίζουμε ὅτι δέν μπορεῖ δῆθεν ἡ Ἐκκλησία νά ὑποστῆ βλάβη ἢ ζημία ἀπό τόν τρόπο τῆς ζωῆς μας, τῆς διδασκαλίας μας, τῆς λατρείας μας κλπ. Πρέπει νά προσέχουμε τήν πνευματική ζωή μας -κληρικοί καί λαϊκοί- νά ἐντροφεύμε συνεχῶς στήν μελέτη τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, νά τελοῦμε καί νά συμμετέχουμε στήν λατρεία μας μέ φόβο Θεοῦ καί νά εἴμαστε συνεπεῖς στήν τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ.

Μέ τόν τρόπο αὐτό ἀποδυναμώνουμε τίς κακόβουλες αἰτιάσεις τῶν αίρετικῶν, καί ἀσφαλίζουμε τίς ἐνδεχόμενες «κερκόπορτες», ἀπό τίς ὁποῖες μπορεῖ ἡ πλάνη νά εἰσχωρήσῃ γιά νά κλέψῃ τό Ποίμνιο. Ἔτσι, ἡ ζωή τῶν Ὁρθοδόξων χριστιανῶν, θά εἶναι τό «φῶς» τῶν ἀνθρώπων, πού θά τοῦς ὀδηγεῖ στήν Ἀλήθεια, στόν Χριστό. Σέ ἀντίθετη περίπτωση, μπορεῖ νά γίνῃ ἡ αἰτία τῆς δικῆς τους καί τῆς δικῆς μας πνευματικῆς ἀπώλειας.

β) Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι καί οἱ αίρέσεις πού πλησιάζουν προσηλυτιστικά τοῦς Χριστιανούς μας, προβάλλουν κι αὐτές συνήθως μερικές ἀλήθειες, πού εἶναι ὅμως ἀποσπάσματα -τμήματα τῆς Ἀλήθειας καί ὄχι ὀλόκληρη ἡ Ἀλήθεια, ἢ ἡ

Ἀλήθεια διαστρεβλωμένη. Αὐτό ἄλλωστε σημαίνει αίρεση, δηλαδή, ὄχι μόνον διαστρέβλωση τῆς Εὐαγγελικῆς Ἀλήθειας, ἀλλά καί ἀποσπασματική προτίμηση καί ἀπολυτοποίηση τμημάτων της, πού συμφέρουν στήν αίρετική ομάδα, καί τά ὁποῖα στήν συνέχεια προβάλλονται ὡς ἡ ὅλη καί μόνη ἀλήθεια. Εἶναι λοιπόν ποιμαντικό καθήκον μας νά εἴμαστε σέ θέση νά γνωρίζουμε ποιά εἶναι ἡ ὀλόκληρη καί ἡ ἀνόθευτη Ἀλήθεια καί ποιές εἶναι οἱ πλανημένες καί αίρετικές διδασκαλίες.

2) «Ἔτοιμοι πρός ἀπολογία»

Μέ ὅσα ἔθεσα ὑπόψη σας συνοπτικά καί ἐπιγραμματικά στήν σημερινή εἰσήγησή μου προσεπάθησα νά ἐπισημάνω ὅτι ὁ ἀγώνας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἰδιαίτερος σήμερα, εἶναι δύσκολος καί πολυμέτωπος καί ἄρα ἀνάλογη πρέπει νά εἶναι καί ἡ συναίσθηση τῆς ποιμαντικῆς εὐθύνης τῶν ποιμένων. Προβάλλει λοιπόν ὡς ἐπείγουσα ἀνάγκη ἡ κατάρτισή μας πάνω στόν λόγο τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά εἴμεθα «ἔτοιμοι ἀεί πρός ἀπολογία παντί τῷ αἰτοῦντι ἡμᾶς λόγον περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος **μετά πραότητος καί φόβου**» (Α' Πέτρ. γ' 15-16). Παράλληλα, ἡ κατάρτισή μας αὐτή νά εἶναι ἰκανή νά κατηχήσῃ, νά ὀδηγήσῃ καί νά περιφρουρήσῃ τόν Λαό τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μένει εἰς τόν αἰῶνα καί δέν φοβᾶται τήν αίρεση. Αὐτή ὅμως ἡ βεβαιότητα δέν ἐπιτρέπει τόν ἐφησυχασμό τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀντιθέτως, γεννᾷ μέσα τους τήν ἀγωνία γιατί κινδυνεύουν ψυχές «*ὑπέρ ὧν Χριστός ἀπέθανεν*».

Τό πρόβλημα τῶν νεοφανῶν αίρέσεων εἶναι γιά τήν Ἐκκλησία μας καί ἰδιαίτερος γιά μᾶς τοῦς σημερινούς ποιμένες, μιά πρόκληση. Ἡ πρόκληση τῶν αίρέσεων εἶναι γιά τήν ἐποχή μας μιά πραγματικότητα. Οἱ προκλήσεις ὅμως δέν ἀποτελοῦν πάντοτε ἀπειλή, ὅταν ἀντιμετωπίζονται ὀρθά. Σύμφωνα δέ μέ τοῦς λόγους τοῦ Ἀποστόλου

ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΠΑΝΤΑ ΕΠΙΚΑΙΡΗ. Η ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ¹

Ἐκθεση προσωπικῆς πείρας σέ θέματα αἱρέσεων καί παραθρησκείας

τοῦ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου (+)

(β' μέρος)

γ) Ἡ διάβρωση

Στήν ἐποχή μας ἐπιχειρεῖται διάβρωση τῶν πολιτειακῶν, κοινωνικῶν, εκπαιδευτικῶν ἢ ἀκόμη καί ἐκκλησιαστικῶν φορέων. Ἐάν ἐπικρατήσῃ ἡ παραπάνω ἄποψη

1. Εἰσήγηση στήν Ἱερά Σύνοδο, τό ἔτος 1995.

γιά τήν ἀπολογητική τῆς Ἐκκλησίας, τό διαβρωτικό αὐτό ἔργο θά συνεχιστεῖ καί θά συστηματοποιηθεῖ χωρίς τήν παραμικρή ἀντίσταση ἀπό μέρους μας.

Γιά νά γίνει ἀντιληπτό ὅτι ἀπειλεῖται μέ διάβρωση ἀκόμη καί ὁ θεολογικός χῶρος καί τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν στά

Παύλου «*δή γάρ καί αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροί γένωνται ἐν ὑμῖν*» (Α΄ Κορ. ια΄ 19). Ἐπομένως, δέν εἶναι δυνατό νά ἐξαλείψουμε τήν πρόκληση τῶν αἱρέσεων, μποροῦμε ὅμως νά τήν μεταστρέψουμε σέ εὐκαιρία γιά μᾶς, ἢ νά ἀναβάλουμε τίς καταστροφικές συνέπειες τῆς πλάνης.

Ἄς δοῦμε, λοιπόν, τήν πρόκληση τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων, ὄχι μόνον ὡς ἀπειλή γιά τό Ποίμνιό μας, ἀλλά καί ὡς εὐκαιρία γιά μιά ὀρθότερη ποιμαντική. Ὀφείλομε νά βροῦμε τά πνευματικά -ποιμαντικά ἀντισώματα, τά ἀντίδοτα, πού θά καταστήσουν τούς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς, τό «*ἐμπεπιστευμένον ἡμῖν ποιμνιον*» (Πράξ. κ΄ 28), ἄτρωτους στά βέλη τῆς πλάνης καί τίς μεθοδεύσεις τοῦ «*πατρός τοῦ ψεύδους*» ἀνίκανες νά βλάψουν καί νά ἀπωλέσουν ψυχές.

Ὁ ποιμένας μεριμνᾷ γιά νά προστατέψῃ τό ποιμνιό του, πονᾷ γιά τήν ἀπώλεια ψυχῶν, ἀναζητεῖ τό «*πλανώμενον*», θεραπεύει πληγές, πάντοτε μέ στοργή καί ἀγάπη, χωρίς μισαλλοδοξία καί φανατισμό, χωρίς ὑστεροβουλία. Ἀκόμη, θά γίνει ὁ «*συγκυρηναῖος*» τῆς οικογένειας ἐκείνης

πού θρηνεῖ γιά τήν ἐμπλοκή τοῦ παιδιοῦ τῆς στά δίκτυα τῆς πλάνης. Ὁ ποιμένας λοιπόν πρέπει νά γίνει ὁ δέκτης τῶν ἀναζητήσεων καί τῶν ἀμφισβητήσεων τοῦ ποιμνίου του, ἐν τῇ γενέσει τους, τῶν προβλημάτων καί τῶν προβληματισμῶν του, προτοῦ ἐμφανιστεῖ στήν πόρτα τοῦ Ὀρθόδοξου πιστοῦ ὁ «*διαφορετικός*», ὁ «*πρόθυμος*», μέ τό γλυκό πρόσωπο, τό θερμό «*ἐνδιαφέρον*» καί τόν «*βομβαρδισμό τῆς ἀγάπης*» του προσηλυτιστής, ὑποσχόμενος τήν ἐπίλυση κάθε προβλήματος. Βασικῆς σημασίας ὅμως γι' αὐτό εἶναι ἡ σωστή, ἔγκαιρη καί υπεύθυνη κατάρτιση καί δραστηριότητα τοῦ ποιμένου στήν ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς ἀπειλῆς.

Πρός τόν σκοπό αὐτό εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖο, στά πλαίσια τοῦ σεβασμοῦ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καί τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων κάθε πολίτη, νά δραστηριοποιηθοῦν ἐγκαίρως ὁ ποιμένας καί οἱ συνεργάτες του καί στόν εὐαίσθητο καί νευραλγικό αὐτό ποιμαντικό τομέα, ὥστε νά ἐπιτευχθεῖ ἡ ὀρθή ποιμαντική ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων.

ὀρθόδοξα σχολεῖα, ἀναφέρουμε τὰ ἀκόλουθα χαρακτηριστικά παραδείγματα:

1) Ὡς «ἐξεταστέα ὕλη» στό Ε' ἐξάμηνο τοῦ Ποιμαντικοῦ (χειμερινό 1989) τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, στό μάθημα τῆς Ἱστορίας Θρησκευμάτων, δόθηκε κείμενο συνεντεύξεως τοῦ Μ. Eliade στό περιοδικό «Σικάγο», στήν ὁποία ὁ Eliade, μεταξύ ἄλλων ἀναφέρει ὅτι μόνο μέ τίς ἐμπειρίες του στήν Ἰνδία κατανόησε τήν ἀξία τῶν εἰκόνων στήν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Στό ἴδιο κείμενο, τό ὁποῖο ὁ Ἱστορικός Τομέας τῆς «Θεολογικῆς Σχολῆς» ἐξέδωσε ὡς «προσφορά τιμῆς καί σεβασμοῦ» στή μνήμη τοῦ Eliade ὡς «Ἵπατον τῶν Θρησκευιολόγων», οἱ ὀρθόδοξοι φοιτητές τῆς θεολογίας διδάσκονται: «Δέν πηγαίνω στήν Ἐκκλησία, ἀλλά σέ κάθε μορφή θρησκευτικῆς ἐκδηλώσεως αἰσθάνομαι σάν στό σπίτι μου». Ἀκόμη: Τό νόημα τῆς ζωῆς μπορεῖ κανεῖς νά τό ἀνακαλύψει «στό Ζέν ἢ στή Γιόγκα» ὅλες οἱ λεωφόροι εἶναι ἀνοικτές καί τίποτε δέν εἶναι κλειστό.

Οἱ ἀντιλήψεις αὐτές διδάσκονται σήμερα εὐρύτατα καί στή χώρα μας ἀπό τούς κύκλους τῆς Θεοσοφίας, τοῦ γκουρουϊσμοῦ, ιδιαίτερα τῆς «Ἀποστολῆς Ραμακρίσνα» καί ὄλων τῶν ὁμάδων τῆς «Νέας Ἐποχῆς». Ἡ «Ἀποστολή Ραμακρίσνα», βασικός κλάδος τοῦ «Τάγματος Ραμακρίσνα», ἔχει ἤδη ιδρύσει στή Δύση ναούς, μοναστήρια καί πλῆθος Κέντρων. Προβάλλεται συνήθως ὡς φιλοσοφία, μέ δραστηριότητες πού δῆθεν δέν ἀποβλέπουν στόν προσηλυτισμό. Ὅμως μοναχοί τοῦ τάγματος (σουάμι), μέ βιβλία πού μεταφράζονται σέ ὅλες τίς Δυτικές γλῶσσες, ἀκόμη καί μέ γκουρουϊστικά ὑπομνήματα στήν ἁγία Γραφή, μέ διαλέξεις σέ ἐπίσημες αἰθουσες, μέ διαθρησκευτικά συνέδρια, στά ὁποῖα συμμετέχουν καί χριστιανοί θεολόγοι, διαδίδουν τό βασικό δόγμα τοῦ ἀπόλυτου μονισμοῦ ὡς κοινό δόγμα ὄλων τῶν θρησκευιῶν, ὑποστη-

ρίζουν ὅτι καί ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἦταν ἕνας ἀπό τούς Ἀβατάρ, δίπλα στόν Κρίσνα, τόν Βούδα, τόν Ραμακρίσνα κ.ἄ., ὅτι σ' αὐτή τή βάση ὅλες οἱ θρησκευεῖες εἶναι ἐνωμένες καί ἀποτελοῦν ἀπλῶς διαφορετικούς δρόμους, ἀπειλώντας ἔτσι τό χριστιανικό φρόνημα μέ διάβρωση.

Τίς ἴδιες ἰδέες συμερίζονται καί θεολόγοι καθηγητές Πανεπιστημίων, πού μετέχουν σέ διαθρησκευτικά συνέδρια τῶν παραθρησκευτικῶν ὁργανώσεων, ιδιαίτε- ρως τοῦ Σάν Μιούνκ Μούν.

Τό ὅτι ὁ κίνδυνος ὑφίσταται στήν πράξη ἀποδεικνύεται καί ἀπό τή δήλωση τῆς φρικτῆς ὁργανώσεως τοῦ Κορεάτη ψευδομεσία Σάν Μιούνκ Μούν, σύμφωνα μέ τήν ὁποία οἱ Ἕλληνες θεολόγοι πού συ- νεργάζονται μ' αὐτή τήν ὁργάνωση καί συμερίζονται τίς παραπάνω θέσεις γιά τήν ἀπολογητική τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νά ἐνισχυθοῦν, «γιατί ἐπηρεάζουν τήν ἰε- ραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2) Συγγραφέας βιβλίου θρησκευτικῶν μιᾶς τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ Λυκείου, δι- ακηρύσσει δημόσια τήν ἀποψη ὅτι δέν πρέπει νά γίνεται ἀντιπαράθεση μέ τίς παραθρησκευτικές καί αίρετικές ὁμάδες, ὅτι αὐτές ἀποτελοῦν ἀπλά θρησκευτικά ἢ κοινωνικά φαινόμενα, ὅτι οἱ γκουρου εἶναι κάτι ἀνάλογο μέ τούς δικούς μας γέροντες καί ὅτι ὑπάρχουν καί γνήσιοι γκουρου, τούς ὁποίους μπορεῖ κανεῖς νά γνωρίσει πηγαίνοντας στήν Ἰνδία. Πρόκει- ται ἀκριβῶς γιά τήν ἴδια θέση τοῦ θρησκευι- ολόγου Eliade καί τῶν ὁμάδων τῆς «Νέας Ἐποχῆς», ἡ ὁποία δημιουργεῖ σύγχυση στούς νέους μας, ὄχι μόνο στούς μαθητές τοῦ Λυκείου, ἀλλά καί στούς φοιτητές τῆς θεολογίας καί στούς διδασκάλους τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στά Ὄρθό- δοξα σχολεῖα.

Αὐτές ἀκριβῶς τίς ἀντιλήψεις προπα- γανδίζουν οἱ ποικίλες γκουρουϊστικές

ομάδες στή Δύση. Υποστηρίζουν ότι δεν πρέπει να γίνεται αντιπαράθεση ιδεών· τό περιεχόμενο της πίστεως του καθενός είναι ακριβώς αυτό που ο καθένας χρειάζεται, όπως και οι θρησκείες είναι ακριβώς εκείνες που χρειάζονται οι οπαδοί τους, ανάλογα με τό εξελικτικό επίπεδο του καθενός ανθρώπου ξεχωριστά και του καθενός λαού σε μία συγκεκριμένη εποχή. Καμιά θρησκεία δεν έχει ολόκληρη τήν αλήθεια, αλλά και καμιά θρησκεία δεν είναι λανθασμένη· όλες αποτελούν θρησκευτικά φαινόμενα, που υπηρετούν τήν εξέλιξη του ανθρώπου.

Ο καθένας, ανάλογα με τά «καρμικά δεδομένα» της προηγούμενης ζωής του «εκλέγει» τούς γονείς που θά τον γεννήσουν, τή γεωγραφική περιοχή, τό έθνος, τό λαό, τή θρησκεία ή και τόν «Γέροντα», τόν «Δάσκαλο» ή τόν «γκουρού», όλες δηλαδή τις συνθήκες ζωής, τις απαραίτητες για τήν περαιτέρω εξέλιξή του!

Ο υπεύθυνος της κινήσεως Ραμακρίσνα στην Ελλάδα, σε τηλεφωνική επικοινωνία μου υπογράμμισε ότι αυτοί οι σουάμι είναι κάτι ανάλογο με τούς δικούς μας γέροντες στο Άγιον Όρος. Πρόκειται, είπε, για γνήσιους σουάμι, που αποστέλλονται από τό κέντρο του Τάγματος και δεν είναι σαν εκείνους που δημιουργούν προβλήματα στή Δύση! Είναι ακριβώς ή αντίληψη που «πέρασε» ήδη και σε συγγραφείς διδακτικών βιβλίων του μαθήματος των θρησκευτικών σε ορθόδοξα σχολεία.

3) Ο κίνδυνος διαβρώσεως του φρονήματος ακόμη και ανθρώπων που ανέλαβαν τήν εκπαίδευση των δασκάλων του θρησκευτικού μαθήματος στα σχολεία μας, αποδεικνύεται και από τό γεγονός ότι υπάρχουν περιπτώσεις θεολόγων Καθηγητών του Πανεπιστημίου, οι οποίοι συνεργάζονται με τή φρικτή οργάνωση του

Κορεάτη ψευδομεσσία Σάν Μούνκ Μούν².

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι σύμφωνα με τό έσωτερικό Δελτίο της οργάνωσης του Μούν, τέσσερις Έλληνες ορθόδοξοι καθηγητές έλαβαν μέρος σε πρόσφατο συνέδριο μιās από τις οργάνώσεις της «Ένωτικής Έκκλησίας» του Μούν, που αποσκοπεί στή διάβρωση των χριστιανικών Εκκλησιών και στήν «ένωσή» τους κάτω από τήν ιδεολογία και τήν ήγεσία του Κορεάτη ψευδομεσσία. Μεταξύ αυτών και ομότιμος καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος, όπως αναφέρεται στο ίδιο Δελτίο, έδήλωσε ότι ή Ορθόδοξη Έκκλησία πρέπει να αναθεωρήσει τήν έσχατολογία της, και, προφανώς, να τήν προσαρμόσει στήν ιδεολογία της Ένωτικής Έκκλησίας, σύμφωνα με τήν όποια ο Σάν Μούνκ Μούν είναι ο Κύριος της Δευτέρας Παρουσίας και έχει ως αποστολή να ένώσει όλες τις θρησκείες και όλα τά έθνη κάτω από τήν ήγεσία του.

4) Στα βιβλία του Νόρμαν Βίνσεντ Πήλ, χρησιμοποιούνται χριστιανικοί όροι (πίστη, προσευχή, Χριστός) με αποκρουστική έννοια και κηρύττεται ή λύση όλων των προβλημάτων με τήν αλλαγή των νοητικών καταστάσεων στο υποσυνείδητο του ανθρώπου (“θετική σκέψη”), δηλαδή τό «ευαγγέλιο του όφους», ή αυτοσωτηρία, που ακυρώνει τό μήνυμα της έν Χριστώ ελπίδας. Αυτά τά βιβλία μεταφράζονται από ορθόδοξους θεολόγους, εκδίδονται από ορθόδοξο εκδοτικό οίκο, κυκλοφορούν σε ορθόδοξα βιβλιοπωλεία μεταξύ ορθόδοξων χριστιανών.

5) Η Ελλάδα όπως και άλλες ορθόδοξες χώρες μεταβάλλονται βαθμιαία, αλλά συστηματικά, σε μεγάλες αποκρουστικές αγορές. Αυτό αποδεικνύεται και από τή

2. Ο συντάκτης της Εισηγήσεως αναφέρεται στή δεκαετία του 1990.

«ζήτηση» τῶν προϊόντων τοῦ ἀποκρυφιστικοῦ χώρου. Ὑπάρχουν ἤδη εἰδικά καταστήματα στήν Ἀθήνα, μερικά ἀποκρυφιστικά προϊόντα διατίθενται στά σουπερ-μάρκετ καί τό σύστημα ἀποστολῆς τους ἔχει βιομηχανοποιηθεῖ. Στήν Ἑλλάδα ἐκδίδονται 26 ἀποκρυφιστικά περιοδικά. Μερικά ἀπό αὐτά ἔχουν μεγάλη κυκλοφορία, ἰδίως μεταξὺ τῶν νέων. Στό Φεστιβάλ βιβλίου τῆς Ἀθήνας (1991), ἀπό τά 300 περίπου περὶ πτερα, 28 ἦταν ἀποκρυφιστικά. Περισσότερα ἀπό τά μισά ἐξέθεταν μεγάλη σειρά ἀποκρυφιστικῶν βιβλίων.

6) Τό πόσο ἔχει προχωρήσει ἡ διάβρωση τοῦ φρονήματος τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων ἀποδεικνύει τό γεγονός ὅτι μεγάλο μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ, ἰδιαίτερα νέοι, πού ἀντιμετωπίζουν ὑπαρξιακά προβλήματα, καταφεύγουν στίς «λύσεις» τοῦ ἀποκρυφισμοῦ καί τῆς παραθρησκείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι τό θέμα τῆς μετενσαρκώσεως. Μέ τήν μετενσάρκωση ὑπόσχονται ποικίλες ομάδες νά λύσουν τό πρόβλημα τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, τό πρόβλημα τοῦ κακοῦ στόν κόσμο κ.ο.κ.

Στήν Ἑλλάδα κυκλοφοροῦν τουλάχιστον 5 διαφορετικά βιβλία, πού ἀναφέρονται ἀποκλειστικά στίς δοξασίες τοῦ κάρμα καί τῆς μετενσαρκώσεως. Ὑπολογίζεται πώς τό 35% τῶν Εὐρωπαίων, πιστεύουν ἤδη στή διδασκαλία αὐτή πού ἀκυρώνει ὄχι μόνο ὀλόκληρο τόν εὐρωπαϊκό πολιτισμό (ἀφοῦ θεμελιώνεται σέ διαφορετική ἀντίληψη περί ἀνθρώπου), ἀλλά καί τό ὅλο μήνυμα τῆς Ἐκκλησίας, πού ταυτίζεται μέ τό κήρυγμα τῆς ἀναστάσεως.

Αὐτά εἶναι μερικά ἐνδεικτικά «σημεῖα» τοῦ καιροῦ μας, πού ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ διάβρωση τοῦ δικοῦ μας χώρου ἔχει προχωρήσει ἀνησυχητικά.

Ἡ ἀπολογητική λοιπόν τῆς Ἐκκλησίας μας ἀποκτᾷ σήμερα προτεραιότητα γιά

ὀλόκληρη τήν Ὁρθοδοξία· ἰδιαίτερα στίς χῶρες ἐκεῖνες, οἱ ὁποῖες ἀπηλλάγησαν ἀπό τά ὀλοκληρωτικά καθεστῶτα. Οἱ ποικίλες αἰρέσεις καί παραθρησκευτικές ομάδες συναγωνίζονται ἢ μία τήν ἄλλη, ποιά θά ἀναπληρώσει τό ἰδεολογικό κενό πού δημιουργήθηκε.

Οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας καί ὁ λαός σ' αὐτές τίς χῶρες δέν ἔχουν τήν κατάλληλη ἐνημέρωση, τήν ἀπαραίτητη προετοιμασία καί τήν στοιχειώδη ὑποδομή γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς νέας καταστάσεως καί ὁ κίνδυνος τῆς διαβρώσεως εἶναι ὑπαρκτός.

δ) Τί πρέπει νά γίνει

Ἡ ἀποψη πώς τό μόνο πού ἔχουμε νά κάνουμε εἶναι ἡ ὀργάνωση τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς εἶναι ἐπικίνδυνη. Ἀκόμη κι ἂν ὀργανώσουμε ὅπως πρέπει τήν ἐνοριακή μας ζωή, ἐάν δέν ἐνισχύσουμε τήν ἀπολογητική τῆς Ἐκκλησίας καί μείνουμε παθητικοί θεατές μπροστά στή συνεχιζόμενη διάβρωση ὅλων τῶν φορέων καί κέντρων ἐπηρεασμοῦ τοῦ κοινοῦ καί ἰδιαίτερα τῆς νέας γενιᾶς, δέν θά ἐπιτύχουμε ἀπολύτως τίποτε.

Ὁ χῶρος τῆς μουσικῆς, τῆς τέχνης, τοῦ κινηματογράφου, τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως, οἱ μορφωτικοί καί πολιτιστικοί φορεῖς, ὁ χῶρος τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀκόμη καί τῆς θρησκευτικῆς, τά πολιτικά κόμματα καί ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση ἔχουν σέ ἀνησυχητικό βαθμό διαβρωθεῖ. Ὁ ἀποκρυφισμός σέ ὅλες του τίς μορφές, προσδιορίζει τό φρόνημα τῶν φορέων αὐτῶν σέ μεγαλύτερο βαθμό ἀπό ὅτι τό περιεχόμενο τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἐάν δέν κάνουμε κάτι γενναῖο, ἀκόμη κι ἂν ὀργανώσουμε τήν ἐνοριακή μας ζωή, δέν θά μπορέσουμε νά προστατεύσουμε οὔτε ἐκείνους πού θά κρατήσουμε μέσα στήν Ἐκκλησία, γιατί τό φρόνημά τους θά ὑποστῆ διάβρωση. Θά ἐγκλωπώ-

θοῦν ιδέες καί θά τρέφονται μέ πνευματική τροφή ξένη πρός τήν ὀρθόδοξη πίστη καί θά θεωροῦν τίς ἐξωχριστιανικές δοξασίες ὀρθόδοξες! Αυτό γίνεται ἤδη σέ πολλές περιπτώσεις. Τό πρόβλημα θά ὀξυνθεῖ μέ τήν συντονισμένη προπαγάνδα τῆς λεγόμενης «Νέας Ἐποχῆς», πού τείνει νά κυριαρχήσει σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς ζωῆς μας. Στή δεκαετία τοῦ 1990 διαμορφώνεται ἤδη ἕνας νέος πολιτισμός. Βασικό γνώρισμά του εἶναι ἡ σύγχυση ἀνάμεσα στή θρησκεία καί στήν πολιτική, ἡ θρησκευοποίηση τῆς πολιτικῆς καί ἡ πολιτικοποίηση τῆς θρησκείας. Ὁ πολιτισμός πού διαμορφώνεται ἀκυρώνει τό χριστιανικό ἦθος καί ὀλόκληρο τό δυτικό πολιτισμό.

Μπροστά σ' αὐτή τή νέα πραγματικότητα ἡ συμβολή τῆς Ὀρθοδοξίας στήν ἀναζήτηση τῶν πνευματικῶν θεμελιῶν γιά τήν οἰκοδομή τοῦ ὀνομαζόμενου «κοινοῦ εὐρωπαϊκοῦ σπιτιοῦ» ἔχει μεγίστη σημασία.

Πιό συγκεκριμένα πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε ὅτι ἡ οὐσιαστική ἀντιμετώπιση τῶν ποικίλων προβλημάτων, πού σχετίζονται μέ τίς αἰρέσεις καί γενικώτερα μέ τήν ἐξωχριστιανική καί ἐξωευρωπαϊκή ἀπειλή, προϋποθέτει τήν σέ βάθος γνώση τοῦ ἀντικειμένου, τήν ἀντικειμενική ἐνημέρωση. Ἐάν δέν γνωρίσουμε τήν πρόκληση, δέν εἶναι δυνατόν νά δώσουμε τίς ὀρθόδοξες λύσεις, νά ὀριοθετήσουμε τήν πίστη μας καί νά προσφέρουμε τό ἀπαραίτητο σταθερό σημεῖο ἀναφορᾶς καί τό «μέτρο» κρίσεως κάθε τί νέου πού φθάνει σέ μᾶς.

Ἡ σύγχρονη καί συστηματική ἀπολογητική τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νά ἔχει ὡς σκοπό τήν πρόληψη τῆς πλάνης, καθώς καί τήν ἐπιστροφή τῶν πεπλανημένων. Πρέπει νά συνδυάζει τήν ὀριοθέτηση τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως, πού προϋποθέτει τήν καλή γνώση τῆς ποικίλης προκλήσεως (αἰρετικῆς, ἀποκρουστικῆς, γκουρουϊστικῆς, νεογνω-

στικῆς κ.ἄ.) καί τῆς Ὀρθοδόξου Πατερικῆς θεολογίας. Πρέπει, σύμφωνα καί μέ ὅσα ἤδη ἐκθέσαμε, νά εἶναι σέ θέση νά ἀποκαλύπτει πίσω ἀπό πολυάριθμα προσωπεῖα τό ἀληθινό πρόσωπο τῆς κάθε ὀμάδας, νά προσδιορίζει τούς ἀληθινούς σκοπούς τῆς, τίς διασυνδέσεις τῆς, τή στρατηγική τῆς καί τίς ἐπιπτώσεις πού ἔχει ἡ τυχόν ἐξάπλωση τῶν δοξασιῶν τῆς γιά τήν ἐν Χριστῶ ἐλπίδα, γιά τήν κοινωνική, πολιτιστική, πολιτική μας ζωή, ἀκόμη καί γιά τούς δημοκρατικούς θεσμούς καί τά ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Ἡ ἀπολογητική ἐργασία μας πρέπει νά ἀποβλέπει στήν ποιμαντική κάλυψη τοῦ μεγάλου κενοῦ: νά ἀποκαλύπτει τό ἀληθινό πρόσωπο τῆς κάθε ὀμάδας, πίσω ἀπό τυχόν προσωπεῖα (φιλοσοφικά, ψυχολογικά, παιδαγωγικά, μορφωτικά, καλλιτεχνικά, πολιτικά, οἰκολογικά, ὑγιεινιστικά, ἀθλητικά κ.ο.κ.), τίς διεθνείς διασυνδέσεις τῆς, τή μέθοδο προσηλυτισμοῦ, τίς ἀρνητικές ἐπιπτώσεις στήν προσωπικότητα τῶν θυμάτων. Νά καθιστᾶ, τέλος φανερό, γιατί ἡ ιδιότητα τοῦ μέλους τῶν ὀμάδων αὐτῶν εἶναι ἀσυμβίβαστη μέ τήν ιδιότητα τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ.

Γιά νά κινηθεῖ ἡ ἀπολογητική τῆς Ἐκκλησίας μας σ' αὐτά τά πλαίσια ἀπαιτεῖται εἰδική ἐκπαίδευση καί συνεχῆς ἐνημέρωση. Ὅμως, δυστυχῶς, σέ πανορθόδοξο κλίμακα, δέν ὑπάρχει εἰδικός φορέας (ἐκκλησιαστικό ἴδρυμα, ἐρευνητικό κέντρο, Θεολογική Σχολή) πού νά ἀσχολεῖται μέ ἐκπαιδευτικά προγράμματα σ' αὐτό τόν τομέα.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖον ἐπί μία δεκαπενταετία, μέ τήν εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προσπαθήσαμε νά λειτουργήσουμε μερικά βασικά ἐκπαιδευτικά προγράμματα, στηριζόμενοι στήν ἐλεύθερη καί ἐθελοντική συνεργασία. Πολύτιμοι συνεργάτες

τῶν προγραμμάτων αὐτῶν ἦσαν διάφορες προσωπικότητες πού εὐαισθητοποιήθησαν καί ἐνημερώθησαν, γονεῖς τῶν ὁποίων τά παιδιά ἔπесαν θύματα τῶν αἰρέσεων καί τῆς παραθρησκείας καί ἰδιαίτερως, πρῶην θύματα, πού βοηθήθηκαν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό αἰρετικές καί παραθρησκευτικές ἐξαρτήσεις, ἐπανεπτάχθησαν στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί ἐκπαιδεύθηκαν γι' αὐτό τό ἔργο.

Κλείνοντας ἐκφράζουμε τήν βαθειά μας πεποίθηση ὅτι πρέπει νά κάνουμε βασικά βήματα, προκειμένου νά ἀντιμετωπίσουμε τά ποιμαντικά αὐτά προβλήματα, πού ἀπειλοῦν τό ἔθνος, τόν πολιτισμό, ἀλλά, κυρίως τήν ἐν Χριστῶ ἐλπίδα μας.

Πρέπει νά λεχθεῖ πώς ὅσοι βοηθήσουν σ' αὐτή τήν προσπάθεια πρέπει νά γνωρίζουν τόν «χώρο»· δέν φθάνει νά εἶναι θεολόγοι ἢ καί καθηγητές στό πανεπιστήμιο. Ἄν κανεῖς δέν ἔχει στή θεολογική του ἐργασία ποιμαντικό προσανατολισμό καί ἐάν δέν γνωρίζει καί τόν χῶρο τῶν αἰρέσεων καί τῆς παραθρησκείας ὅπως εἶναι στήν πραγματικότητα καί ὄχι ὅπως ἐμφανίζεται στήν ξένη βιβλιογραφία καί στήν ἀκαδημαϊκή προβληματική, δέν ἔχει νά προσφέρει σ' αὐτό τό ἔργο κάτι τό οὐσιαστικό.

Ἀντίθετα: εἶναι δυνατόν νά ἐπηρεάσει τήν ὅλη προσπάθεια καί νά τήν ὀδηγήσει σέ ἐντελῶς λαθεμένη κατεύθυνση.

Ἡ ὀρθόδοξη θεολογία μας καλεῖται νά δεχθεῖ τήν πρόκληση τῶν αἰρέσεων καί τῆς παραθρησκείας καί νά δώσει τίς λύσεις της. Αὐτό ἔκαναν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί βοηθήσαν στήν ἀνάπτυξη τῆς θεολογίας. Αὐτό πρέπει νά γίνει σήμερα ἀπό θεολόγους, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν καλά αὐτή τήν πρόκληση καί τήν ἀποδέχονται ὡς σοβαρό ποιμαντικό πρόβλημα. Ὅσοι ἀπορρίπτουν τήν ἀπολογητική τῆς

Ἐκκλησίας ἐπειδή νομίζουν πώς ἔτσι θά «ἰδεολογικοποιήσουν» τήν πίστη μας καί ὅσοι δέν γνωρίζουν τήν «ἔξωθεν πρόκληση» δέν εἶναι δυνατόν νά προσφέρουν βοήθεια στό δικό μας ἀγώνα. Ἡ ἀπολογητική διακονία μας δέν εἶναι δυνατόν νά διεξαχθεῖ κατά τρόπο δραστικό καί σύμφωνο μέ τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἂν δέν στηρίζεται στή βαθύτερη μελέτη καί ὀρθή κατανόηση τῆς ἔξωθεν προκλήσεως. Εἶναι δυστύχημα τό ὅτι δέν ὑπάρχει στή χώρα μας ἕνα Ἐρευνητικό Κέντρο, πού νά ἀσχολεῖται μέ αὐτό τό θέμα. Ἡ στάση πού παίρνουν οἱ ὑπεύθυνοι παράγοντες τῶν ἀνωτέρων καί ἀνωτάτων ἰδρυμάτων, πού ἀνέλαβαν τήν ἐκπαίδευση τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας μας δέν εἶναι, δυστυχῶς, ἐλπιδοφόρα. Γι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία πρέπει νά προχωρήσει σέ γενναῖες ἀποφάσεις καί στήν ὑλοποίησή τους μέ ἐπιταχυνόμενες διαδικασίες.

Ὅμως εἶναι πολύ ἐλπιδοφόρο τό γεγονός ὅτι ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἤδη ἀπό τήν πρώτη της Συνεδρίαση τοῦ μηνός Σεπτεμβρίου 1991, ἔδωσε στήν ἀπολογητική διακονία ἰδιαίτερη βαρύτητα καί προτεραιότητα. Τό ἐκπεφρασμένο ἐνδιαφέρον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ γιά τήν προώθηση τῆς ποιμαντικῆς αὐτῆς διακονίας καί ἡ παρουσία στήν Ἱερά Σύνοδο Ἱεραρχῶν πού διακατέχονται ἀπό ἰδιαίτερη εὐαισθησία γι' αὐτά τά θέματα, ἀλλά καί πού διαθέτουν τήν ἀπαραίτητη γνώση τοῦ ὅλου χώρου τῶν αἰρέσεων καί τῆς παραθρησκείας, θεμελιώνουν τήν ἐλπίδα, ὅτι ἡ διακονία αὐτή θά λάβει σύντομα τή θέση στό ποιμαντικό ἔργο μας, τήν ὁποία εἶχε κατά τήν πρωτοχριστιανική ἐποχή καί στούς χρόνους τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

ΝΕΟΣΑΤΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΑΖΙΣΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ¹

του Πρωτοπρ. Βασιλείου Γεωργοπούλου.
Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Α. Π. Θ.

Είναι γνωστό για κάθε χριστιανό και για κάθε λογικό άνθρωπο, ότι η ναζιστική ιδεολογία υπήρξε μία από τις πλέον έγκληματικές και ειδεθχείς ιδεολογίες που γνώρισε ή παγκόσμια ιστορία. Τόν ίδιο όμως έγκληματικό και απάισιο χαρακτήρα έχει και ο νεοσατανισμός που αποτελεί την πλέον φρικτή, αποκρουστική και επικίνδυνη έκφραση καταστροφικής λατρείας (destructive cult).

Είναι γνωστή στην έρευνα ή σχέση του Χίτλερ και άλλων στελεχών του Ναζιστικού καθεστώτος με διάφορους αποκρουστικούς χώρους και πρακτικές. Δυστυχώς ή ίδια σχέση μεταλλαγμένη συνεχίζεται και μετά τό τέλος του έγκληματικού και αίμοσταγούς ναζιστικού μορφώματος μέχρι τις ημέρες μας, καθώς πολλά στοιχεία της ναζιστικής υποκοουλτούρας έχουν υιοθετηθεί από διάφορες νεοσατανιστικές οργανώσεις.

Στό άρθρο μας αυτό θά έπισημάνουμε, αναφέροντας όρισμένα αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, την σχέση που υπάρχει σήμερα ανάμεσα στη ναζιστική ιδεολογία και υποκοουλτούρα με νεοσατανιστικές οργανώσεις. Πώς, δηλαδή, όρισμένες οργανωμένες εκφράσεις του νεοσατανισμού σχετίζονται με την έγκληματική ναζιστική κοσμοθεωρία και ιδεολογία.

Στην ιστορική άφετηρία τους οί διάφορες νεοναζιστικές οργανώσεις δανείστηκαν ύλικό από αποκρουστικούς χώρους και παρήγαγαν φανταστικά έργα και λαϊκά διηγήματα συνδεδεμένα με την ναζιστι-

κή υποκοουλτούρα. Στή συνέχεια, όμως, διάφορες νεοσατανιστικές οργανώσεις, πού όπως και άλλες άκραιες αποκρουστικές κινήσεις άρέσκονται νά άποκαλούνται ως «*Τάγματα ή Ναοί*», άντλησαν ύλικό και έμπνεύστηκαν από τή ναζιστική ιδεολογία.

Ο Anton Szandor Lavey (1930-1997), ό ίδρυτής τής λεγόμενης «**Εκκλησίας του Σατανά**» (**Church of Satan**), υπήρξε ό πρώτος πού κατά τρόπο άπροκάλυπτο έμπνεύστηκε από τή ναζιστική υποκοουλτούρα και υιοθέτησε τελετουργικό για τήν οργάνωση του προερχόμενο από ναζιστικές πηγές. Η πρακτική του δανεισμού ναζιστικών συμβόλων, ιδεών και τελετουργικού θά εισαχθεί γρήγορα και σε άλλες σατανιστικές οργανώσεις.

Τή δεκαετία του 1970 θά ακολουθήσει τήν ίδια πρακτική ό Michael Aquino, ό ίδρυτής τής σατανιστικής οργάνωσης «**Temple of Set**», ένω τήν ίδια περίοδο θά χρησιμοποιήσει ύλικό από τήν ναζιστική υποκοουλτούρα για τό δικό της τελετουργικό ή σατανιστική οργάνωση «**Order of the Trapezoid**».

Τήν ίδια πρακτική, στά τέλη τής δεκαετίας του 1970, θά εφαρμόσει και στην Άγγλία ή νεοσατανιστική κίνηση «**Order of Nine Angles**» πού έχει στενή σχέση με τό βρετανικό νεοναζιστικό χώρο.

Στίς δύο τελευταίες δεκαετίες του είκοστού αιώνα πάνω από 12 αποκρουστικές οργανώσεις θά χρησιμοποιούν ναζιστικό συμβολισμό και μεθόδους προπαγάνδας. Ένας μεγάλος αριθμός τέτοιων κινήσεων θά συνεργάζεται και θά συστεγάζεται κάτω από τή διεθνή νεοναζιστική - σατανιστική οργάνωση όμπρέλλα «**Λευκό Τάγμα τής Θούλης**» (**White Order of Thule**). Η

1. Σημείωση: Για τή σύνταξη του παρόντος άρθρου βασιστήκαμε στά κάτωθι: α) Guido und Michael Grandt, Schwarzbuch Satanismus, 1996, β) A. Ottens – R. Myer, Satanism: Rumor, Reality, and Controversy, 1998, γ) J. M. Greer, The Element Encyclopedia of Secret Societies, 2006.

ΟΙ ΝΕΕΣ «ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ» ΤΗΣ «ΣΚΟΠΙΑΣ» «ΠΕΣ ΜΑΣ, ΠΟΤΕ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΑΥΤΑ;»

τῆς κ. Άννας Μπουρδάκου,
μέλους τοῦ Πν. Σ. τῆς Π.Ε.Γ.

Ἡ «Σκοπιά» τῆς 15-7-2013 (γιά ἐσωτερική χρήση) ἀσχολεῖται μέ τίς προφητείες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά τά γεγονότα τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν, ὅπως περιγράφονται στό κεφάλαιο Ματθ. 24. Στό κείμενο πού ἀκολουθεῖ σχολιάζουμε τίς ἀλλαγές τῆς ἐταιρείας σέ βασικές διδασκαλίες, τίς ὁποῖες ἐκήρυττε γιά 130 χρόνια περίπου¹.

1. Οἱ περισσότερες ὑπογραμμίσεις εἶναι δικές μας.

ἐν λόγῳ σατανιστική – ναζιστική ὀργάνωση ἰδρύθηκε τό 1994 ἀπό τόν Kerry Bolton (Ψευδώνυμο: Faustus Scorpis). Ὁ ἰδρυτής τῆς ὑπῆρξε γιά ἕνα χρονικό διάστημα ὁ ἡγέτης τοῦ ἀκροδεξιῦ κόμματος τῆς Νέας Ζηλανδίας. Ἀπό τήν ἡγεσία τοῦ ἀκροδεξιῦ κόμματος παραιτήθηκε τή δεκαετία τοῦ 1980 γιά νά ἀσχοληθεῖ κατά τρόπο πῖο συστηματικό μέ τόν ἀποκρυφισμό καί μάλιστα μέ τήν πλέον φρικτή καί ἀκραία μορφή του πού εἶναι ὁ νεοσατανισμός.

Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἐνασχόλησής του μέ τήν πλέον σκληρή μορφή τοῦ ἀποκρυφισμοῦ ὑπῆρξε, τό 1992, ἡ δημιουργία τῆς νεοναζιστικῆς σατανιστικῆς ὀργάνωσης «**Order of the Left Hand**», ἡ ὁποία μετονομάστηκε τό 1994 σέ «**Ordo Sinistra Vivendi**».

Τήν ἴδια χρονιά ὁ Kerry Bolton σέ συνεργασία μέ πολλούς ἐκπροσώπους τοῦ νεοναζιστικοῦ σατανισμοῦ ἀπό διάφορες χώρες τῆς ὑψηλίου θά ἰδρῦσουν τή διεθνή νεοναζιστική – σατανιστική ὀργάνωση «**Black Order**» (**Μαῦρο Τάγμα**), ἡ ὁποία τό 1997 θά ἀλλάξει ὀνομασία καί θά υἱοθετήσῃ τή σημερινή ὀνομασία τῆς «**Λευκό Τάγμα τῆς Θούλης**» γιά νά διακριθεῖ

Σελ. 3. «*Ἡ ΔΙΑΚΟΝΙΑ τοῦ Ἰησοῦ στη γῆ πλησίαζε στο τέλος τῆς, οἱ μαθητές του ἐπιθυμοῦσαν νά μάθουν τι τους ἐπιφύλασσε το μέλλον. Γι' αὐτό λίγες ἡμέρες πρὶν ἀπό τον θάνατό του, τον ρώτησαν: Πότε θά γίνουν αὐτά καί ποιο θά εἶναι το σημεῖο παρουσίας σου καί τῆς τελικῆς περιόδου του συστήματος πραγμάτων;* (Ματθαῖος 24: 3, Μάρκ. 13: 31).

Στο διάβα των ἐτῶν οἱ νηπρέτες του Ἰεχωβά ἔχουν μελετήσει με προσευχή τῆν

ἀπό μία ἄλλη ρατσιστική ὀργάνωση στίς Η.Π.Α. πού θά φέρῃ τήν ἴδια ὀνομασία. Δέν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός ὅτι ἡ ὀνομασία «**Λευκό Τάγμα τῆς Θούλης**» παραπέμπει εὐθέως στήν ἀνάλογη γερμανική ρατσιστική καί ἀποκρυφιστική ὀργάνωση τοῦ μεσοπολέμου, μέ τήν ὁποία εἶχαν συσχετιστεῖ πολλά στελέχη τοῦ ναζιστικοῦ χώρου.

Τό 1997 ἡ ἐπίσημη ἔδρα τῆς ἐν λόγῳ νεοσατανιστικῆς ναζιστικῆς ὀργάνωσης μεταφέρθηκε στό Richmond τῆς Virginia τῶν Η.Π.Α. Πρόκειται οὐσιαστικά γιά ἕνα διεθνές δίκτυο νεοναζι σατανιστῶν πού δραστηριοποιεῖται στίς χώρες: Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ἰταλία, Σουηδία, Φινλανδία, Αὐστραλία, Νέα Ζηλανδία καί Η.Π.Α.

Ναζιστικά στοιχεῖα συναντᾶ κάποιος σήμερα σέ περιοδικά, διαδικτυακούς τόπους, μικροῦς ἐκδοτικούς οἴκους, περιθωριακά συγκροτήματα μουσικῆς τοῦ σατανιστικοῦ χώρου πού ἀποτελοῦν τήν πλέον φανερή ἀπόδειξη γιά τό πῶς ἡ ἐγκληματική ναζιστική ἰδεολογία εἶναι παρούσα καί ἔχει μπολιάσει τήν πλέον ἀκραία καί σκοτεινή, σύγχρονη καταστροφική λατρεία πού εἶναι ὁ νεοσατανισμός.

προφητεία του Ιησού για τις τελευταίες ημέρες. Για να δείξουμε πως έχει διασαφηνιστεί η κατανόησή μας, ας εξετάσουμε τρία ερωτήματα που εστιάζουν στο “πότε”. Πότε αρχίζει η μεγάλη θλίψη. Πότε κρίνει ο Ιησούς “τα πρόβατα και τα κατσίκια”. Πότε “έρχεται” ή αλλιώς φτάνει ο Ιησούς Χριστός (Ματθ. ΚΔ’ 21, ΚΕ’ 31-33).

Η «Σκοπιά», στή διάρκεια 130 περίπου ετών, έχει «μελετήσει μέ προσευχή», όπως ισχυρίζεται, την προφητεία του Ιησού Χριστού, όπως αναφέρεται στα κεφάλαια Ματθ. 24 και 25. Επικυρώνει λοιπόν τη **νέα κατανόηση** εξετάζοντας τρία ερωτήματα αρχίζοντας μέ την «μεγάλη θλίψη». Άς δούμε στή συνέχεια ένα-ένα τά θέματα:

α) Η «μεγάλη θλίψη»

«Σκοπιά» τής 15-7-2013 (για έσωτερική χρήση).

Σελ. 3. ΠΟΤΕ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΘΛΙΨΗ;

«Επί σειρά ετών πιστεύαμε ότι η μεγάλη θλίψη άρχισε το 1914 με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και ότι “εκείνες οι ημέρες συντομεύτηκαν” από τον Ιεχωβά το 1918, όταν τερματίστηκε ο πόλεμος, ώστε να δοθεί στο υπόλοιπο η ευκαιρία να κηρύξει τα καλά νέα σε όλα τα έθνη (Ματθ. 24: 21, 22). Μετά την ολοκλήρωση εκείνου του έργου κηρύγματος η αυτοκρατορία του Σατανά **θα**² καταστρεφόταν. Επομένως θεωρούσαμε ότι η μεγάλη θλίψη είχε τρεις φάσεις: μία αρχή (1914-1918), θα ακολουθούσε μία διακοπή (από το 1918 και έπειτα) και η θλίψη θα ολοκληρωνόταν στον Αρμαγεδδώνα».

Όμως, για την «μεγάλη θλίψη» ή εταιρία έγραφε:

1886. Γραφικές Μελέτες, τόμος Β΄, σελ. 35: «Εν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ παρέχομεν τάς Γραφικάς μαρτυρίας ἐξ’ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι ἐξ χιλιάδες ἔτη ἀπό τῆς Δημιουργίας

τοῦ Ἀδάμ συνεπληρώθησαν μετά τοῦ ἔτους 1872 Μ.Χ. καί ἐπομένως ἀπό τοῦ 1872 Μ.Χ. εἰσήλθομεν χρονολογικῶς εἰς τήν ἑβδόμην χιλιάδα ἢ τήν χιλιετηρίδα ἢ ἀρχή τῆς ὁποίας ἡ Ἡμέρα τοῦ Κυρίου ἢ Ἡμέρα θλίψεως».

1928. «Κυβέρνησις», σελ. 293: «Μετά τό 1918 θά ἔλθει ἐπί τῶν ἐθνῶν μεγάλη θλίψις... αὐτή εἶναι ὁ Αρμαγεδδώνας (Ματθ. ΚΔ’ 21).

1936. «Πλούτη», σελ. 222: «Διαρκούσης τῆς περιόδου τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου οἱ πιστοί ἀφοσιωμένοι ἄγιοι τοῦ Θεοῦ ἐπί τῆς γῆς εὐρίσκοντο εἰς κίνδυνον θανάτου. Διά τούς ἐκλεκτούς ἡ περίοδος τῆς θλίψεως πού ἄρχισε τό 1914 ἐκολοβώθη τό 1918 μέ τήν παύση τοῦ Παγκοσμίου πολέμου».

Καί συνεχίζουμε μέ τή «Σκοπιά» τής 15-7-2013 (για έσωτερική χρήση).

Σελ. 4: «Εν τούτοις, έπειτα από περαιτέρω εξέταση της προφητείας του Ιησού αντιληφθήκαμε ότι ένα τμήμα αυτής της προφητείας για τις τελευταίες ημέρες, έχει δύο εκπληρώσεις (Ματθ. 24: 4-22). Μία αρχική εκπλήρωση έλαβε χώρα στην Ιουδαία τον πρώτο αιώνα Μ.Χ. ενώ θα υπήρχε και μια παγκόσμια εκπλήρωση στις ημέρες μας.

Διακρίναμε επίσης ότι το πρώτο στάδιο της μεγάλης θλίψης **δεν άρχισε το 1914**. Γιατί; Επειδή οι προφητείες της Γραφής απέκάλυπταν ότι η μεγάλη θλίψη θα ξεκινήσει όχι με πόλεμο ανάμεσα στα έθνη, αλλά με επίθεση ενάντια στην ψεύτικη θρησκεία. Συνεπώς τα γεγονότα που άρχισαν το 1914 αποτέλεσαν **όχι την αρχή** της μεγάλης θλίψης αλλά την “αρχή βασανιστικών πόνων” (Ματθ. 24: 8). Αυτοί οι “βασανιστικοί πόνοι” αντιστοιχούν με όσα έλαβαν χώρα στην Ιερουσαλήμ και στην Ιουδαία από το 33 Κ.Χ. ως το 66 Κ.Χ.».

Η «νέα αντίληψη» τής προφητείας είναι ότι τό 1914 δέν άρχισε τό πρώτο στάδιο τής «μεγάλης θλίψης», αλλά τῶν «βασανιστικῶν πόνων» για τά γεγονότα τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπό τό 33 μ.Χ. ἕως τό 66 μ.Χ. Ανατροπή δηλαδή ὄλων τῶν διδασκαλιῶν

2. Οἱ ὑπογραμμίσεις στά κείμενα τῆς «Σκοπιᾶς», δικές μας.

πού σηματοδοτούσαν τήν έναρξη τῆς «μεγάλης θλίψης». Άγνωστο βέβαια εἶναι ἔως πότε θά κρατήσῃ αὐτή ἡ «νέα κατανόηση» τῆς «Σκοπιᾶς», ὅταν ἔτσι ἀπλᾶ τήν παρουσιάζει χωρίς καμμία εὐθύνη ἔναντι τῶν ὀπαδῶν της, ἀκυρώνοντας μία διδασκαλία πού ἴσχυε καί ἐκηρύττετο ἐπί σειρά ἐτῶν, σάν ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια ἐκ Θεοῦ.

Συνεχίζει ἡ «**Σκοπιᾶ**», τῆς **15-7-2013** (γιά ἐσωτερική χρήση).

«Τι θα σηματοδοτήσει την έναρξη της μεγάλης θλίψης; Ο Ιησούς προείπε: Όταν... δείτε το αηδιαστικό πράγμα... (Ματθ. ΚΔ: 15, 16). Στην πρώτη εκπλήρωση “το αηδιαστικό πράγμα”, ο ρωμαϊκός στρατός στάθηκε σε ἅγιο τόπο το 66 Κ.Χ... στη μεγαλύτερη εκπλήρωση το σύγχρονο “αηδιαστικό πράγμα” **τα Ηνωμένα Έθνη**, θα σταθεῖ ὅταν ἐπιτεθεῖ στον Χριστιανικό κόσμο (ο οποίος εἶναι ἅγιος γιά τους κατ’ ὄνομα Χριστιανούς) καί τήν υπόλοιπη Βαβυλώνα τῆς μεγάλης (Αποκ. 17: 16-18). Αὐτό το γεγονός θά ἀποτελέσει τήν ἀρχή τῆς μεγάλης θλίψης».

Στό ἐδάφιο Ματθ. 24: 15, 16, σηματοδοτεῖ ὁ Ἰησοῦς Χριστός τήν έναρξη τῆς «μεγάλης θλίψης», κατά τήν ἔταιρία, σέ δύο μέρη: α) τό πρῶτο αηδιαστικό πράγμα τό 66 μ.Χ. εἶναι ὁ Ρωμαϊκός στρατός καί β) τό δεύτερο μεγαλύτερο, ἡ ἐπίθεση τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἔναντιόν ὅλων τῶν ἐθνῶν, τῆ Βαβυλώνα τῆς μεγάλης καί τήν ψεύτικη θρησκεία. Ἄς δοῦμε ὅμως ἀπό τά ἔντυπα τῆς ἔταιρίας τί ἐκήρυττε γιά τό «αηδιαστικό πράγμα».

1930. «ΦΩΣ», τόμος Α΄, σελ. 192: «Ο Κύριος ἐκ τῶν στυλῶν τῆς Σκοπιᾶς τῆς 1-1-21 ἀπεκάλυψε ὅτι ὁ ὄρος “θηρίον” ἐφαρμόζεται στό ὄρατό μέρος τῆς ὀργανώσεως τοῦ Σατανᾶ, ἤτοι οἱ ἐπιχειρηματίες, οἱ πολιτικοί καί ὁ κλῆρος».

1958. «Γεννηθῆτω τό θέλημά σου», σελ. 218: «Ἡ συμβολική εἰκὼν τοῦ θηρίου, ἡ **Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν** ἦταν τό βδέλυγμα· ἕνα **αηδιαστικό πράγμα** στόν Ἰεχωβά».

1973. «Χιλιετής Βασιλεία...», σελ. 80: «Διακρίνομε σήμερα, ἡ εἰκόνα ἐκείνου τοῦ πο-

λιτικοῦ θηρίου, εἶναι ἄλλη μία ὀργάνωση πολιτική, δηλαδή τὰ **H. E.**».

Ἀπό τὰ ἀνωτέρω, συμπεραίνουμε ὅτι τό θηρίον ἢ «αηδιαστικό πράγμα», ἐκηρύττετο ἀπό τήν «Σκοπιᾶ» ἀπό παλαιότερα καί δέν ἀποτελεῖ σημερινή «κατανόηση». Ἦταν παλαιότερο «φῶς».

«**Σκοπιᾶ**» τῆς **15-7-2013** (γιά ἐσωτερική χρήση), **σελ. 5:**

«Επομένως τι μπορούμε να αναμένουμε ὅτι θα συμβεῖ στη διάρκεια της ἐρχόμενης μεγάλης θλίψης; Ο Ἰεχωβά θά “συντομεύσει” τήν ἐπίθεση τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐναντία στην ψεύτικη θρησκεία, μὴ ἐπιτρέποντας να καταστραφεῖ ἡ ἀληθινή μαζί με τήν ψεύτικη. Ἔτσι ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, θά σωθεῖ».

«Τι θα συμβεῖ αφού περάσει το ἀρχικό στάδιο τῆς μεγάλης θλίψης... θά μεσολάβῃσῃ κάποια χρονική περίοδος μέχρι τήν έναρξη τοῦ Ἀρμαγεδδώνα. (Ἰεζ. 38: 14-16 καί Ματθ. 24: 21) Ἐπειτα ἀπό αὐτό θά ἀρχίσῃ ἡ Χιλιετής Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ».

Σελ. 6: «Πάνω ἀπ’ ὅλα χαιρόμαστε ἐπειδή ὁ Ἰεχωβά θά δικαιώσῃ τήν κυριαρχία τοῦ καί θά ἀγιάσῃ τὸ ὄνομά του».

Ἡ «μεγάλη θλίψη» διακόπτεται, κατά τήν «Σκοπιᾶ», ἕνα χρονικό διάστημα ἔως τήν έναρξη τοῦ Ἀρμαγεδδώνα. Παλαιότερα, ἡ «Σκοπιᾶ» κήρυττε ὅτι ἡ «μεγάλη θλίψη» εἶναι ὁ Ἀρμαγεδδώνας, ὅπως διαβάσαμε ἀπό τό βιβλίό της τοῦ **1928, «Κυβέρνησις», σελ. 293:** «Μετά τό 1918 θά ἔλθῃ ἐπί τῶν Ἐθνῶν μεγάλη θλίψις... αὐτή εἶναι ὁ Ἀρμαγεδδώνας». Ἡ μοναδική ἀπό τίς διδαχές της ἡ ὁποία δέν ἀλλάζει εἶναι ὅτι ὁ Ἰεχωβά θά δικαιώσῃ τήν κυριαρχία τοῦ καί θά ἀγιάσῃ τὸ ὄνομά του.

β) «Πότε κρίνει ὁ Ἰησοῦς;»

«**Σκοπιᾶ**» τῆς **15-7-2013** (γιά ἐσωτερική χρήση):

ΠΟΤΕ ΚΡΙΝΕΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΣΙΚΙΑ;

Σελ. 6: «Παλαιότερα πιστεύαμε ὅτι ἡ κρίση τῶν ἀνθρώπων ὡς πρόβατα ἢ κατσίκια

θα λάβαινε χώρα καθ' όλη την περίοδο των τελευταίων ημερών από το **1914** και έπειτα. Στα μέσα της δεκαετίας του **1990**, η Σκοπιά επανεξέτασε το (Ματθ. 25:31) το οποίο αναφέρει: "όταν έρθει ο Γιός του ανθρώπου με τη δόξα του...". Επισημάνθηκε ότι ο Ιησούς έγινε Βασιλιάς της Βασιλείας του Θεού το **1914**, αλλά δεν "κάθησε στον ένδοξο θρόνο του ως Κριτής" όλων των εθνών. Εφόσον ο Ιησούς δεν είχε αναλάβει ακόμη δράση ως κριτής όλων των εθνών το 1914, η κρίση προβάτων ή κατσικιών δεν θα μπορούσε να είχε αρχίσει εκείνο το έτος. Θα αναλάβει δράση ως κριτής όλων των εθνών **μετά** την καταστροφή της ψεύτικης θρησκείας. Τι μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε; Ο Ιησούς θα κρίνει τους ανθρώπους... ως πρόβατα ή κατσίκια όταν έρθει, **στη διάρκεια της μεγάλης θλίψης**.

Πολλές ήταν οι προφητείες της «Σκοπιᾶς» στό παρελθόν, για την χρονολογία της «κρίσης». Ἄς αναφέρουμε μερικές:

1932. «Διεκδίκησις», τόμος Α', σελ. 243: «Ο Βασιλεύς (Χριστός) ἤρχισεν τήν βασιλεία του τό **1914** καί εἰς τόν ναό του τό **1918**. Η κρίσις ἄρχισε ἀπό τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ καί ἤδη ἐπεκτείνεται ἐφ' ὄλοκλήρου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου».

1932. «Διεκδίκησις», τόμος Β', σελ. 206: «Ὁ Κύριός μας τούς ὀρίζει ὡς "πονηρόν δοῦλον". Χλευάζουν τήν δημοσιευθεῖσαν ἔκθεσιν ὅτι ἡ παραβολή "προβάτων καί τῶν ἐριφίων" ἐφαρμόζεται **σήμερον**».

1958-60. «Ἀπό τόν ἀπολεσθέντα Παράδεισο», σελ. 200: «Πότε ὁ Βασιλεύς χωρίζει τούς ἀνθρώπους; Ὁ Βασιλεύς ἦλθε ἐν τῇ δόξῃ του τό **1914** μ.Χ. Τότε **κάθησε ἐπί τοῦ θρόνου τῆς δόξης αὐτοῦ**. Ὡστε **τώρα** στή διάρκεια αὐτοῦ τοῦ "ἐσχάτου καιροῦ" διαχωρίζει ὁ Βασιλεύς τούς ἀνθρώπους».

1968. «Ἡ ἀλήθεια πού ὀδηγεῖ στήν αἰώνια ζωή», σελ. 54: «Χωρίζει πρόβατα ἀπό τά ἐρίφια (Ματθ. ΚΕ' 31-32). Ζοῦμε **τώρα** σ' αὐτόν τόν καιρό τοῦ διαχωρισμοῦ».

1973. «Χιλιετής Βασιλεία...», σελ. 264: «Ποιά τά πρόβατα καί ποιά τά ἐρίφια; Στήν 25-3-1923 ὁ Ἰ. Ρόδερφορντ ἀπευθύνθηκε σ' ἓνα ἀκροατήριον 2.500, μέ θέμα τήν παραβολή πρόβατα καί ἐρίφια. Η Βιβλική παρουσίαση δέν τοποθετοῦσε τήν ἐκπλήρωση τῆς παραβολῆς μετά τόν "καιρό τῆς θλίψεως" μέ τόν ὅποιον τελειώνει τό παρόν σύστημα πραγμάτων καί στήν διάρκεια τῆς χιλιετοῦς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. Τοποθετοῦσε τήν ἐκπλήρωση τῆς παραβολῆς τώρα ἀπό τό 1919 μ.Χ. στήν διάρκεια τῆς ἀόρατης παρουσίας τοῦ Γιοῦ τοῦ ἀνθρώπου πού βασιλεύει καί μέχρι τήν καταστροφή αὐτοῦ τοῦ συστήματος πραγμάτων».

1995. «Σκοπιά», 15-5-95, σελ. 18: «Το 1923 λαμπρό φως ἐλάμψε σε σχέση με τήν παραβολή προβάτων καί κατσικιών. Κατανοήθηκε ἡ προφητεία ὅτι ἐπρόκειτο να ἐκπληρωθεῖ **στην παρούσα ἡμέρα Κυρίου**, ὄχι μελλοντικά, στήν διάρκεια τῆς χιλιετίας ὅπως νόμιζαν πρωτύτερα. Εξ' ἄλλου στο τέλος τῆς χιλιετίας, ὁ Ἰεχωβά θα κρίνει καί ὄχι ὁ Ιησούς Χριστός».

1995. «Σκοπιά» 15-10-95, σελ. 19: «Πιστεύαμε για πολύ καιρό ὅτι ἡ παραβολή (προβάτων καί κατσικιών) περιέγραφε τόν Ιησού να κάθεται ὡς Βασιλιάς το **1914** καί ἀπό τότε καί ὑστερα να κάνει κρίση, αἰώνια ζωή στα πρόβατα, μόνιμο θάνατο για κατσίκια! Ἀλλά μια επανεξέταση τῆς παραβολῆς στρέφει τήν προσοχή μας σε μια προσαρμοσμένη κατανόηση ὅσον ἀφορᾶ τήν χρονική τοποθέτησή τῆς, καθῶς καί το τι ἐξεικονίζει».

Σελ. 21: «Ἄν ὁ Ιησούς εἶναι τώρα βασιλιάς ἡ επιπρόσθετη δραστηριότητά του (Ματθ. ΙΘ': 28), θα περιλαμβάνει το να καθήσει στο θρόνο καί να κρίνει στή διάρκεια τῆς χιλιετίας».

Σελ. 23: «Ἡ κατανόηση τῆς παραβολῆς... καταδεικνύει ὅτι, ἡ ἀπόδοση τῆς κρίσης εἶναι μελλοντική. Θα λάβει χώρα ἀφού

ξεσπάσει η “θλίψη” που αναφέρεται στο Ματθ. ΚΔ’ 29, 30».

“Όπως διαβάσαμε, οί «κατανοήσεις» τῆς «Σκοπιᾶς», εἶναι πολλές καί διαφορετικές. Τό «φῶς» ἀνάβει καί λάμπει γιά νά σβήσει καί νά γίνει σκοτάδι, καί ξανά ἀπό τήν ἀρχή. Τό ἀποκορύφωμα τό βλέπουμε στίς δύο «Σκοπιές», τῆς 15-5-95 καί τῆς 15-10-95. Ἡ κατανόηση ἀλλάζει σέ διάστημα μόλις 5 μηνῶν.

Ἄς δοῦμε τώρα καί μιᾶ ἄλλη ἀλλαγὴ τῆς «Σκοπιᾶς» σέ βασικό θέμα:

γ) «Πότε ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς;»

«Σκοπιᾶ» τῆς 15-7-2013 (γιά ἐσωτερικὴ χρῆση):

ΠΟΤΕ ΕΡΧΕΤΑΙ Η ΑΛΛΙΩΣ ΦΤΑΝΕΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ;

Σελ. 7: «Στα εδάφια Ματθ. 24: 29-25: 46, ο Ιησούς εστιάζει την προσοχή στα ὅσα θα συμβοῦν στην διάρκεια αὐτῶν των τελευταίων ημερῶν καὶ τῆς ἐρχόμενης μεγάλης θλίψης. Εκεί ο Ιησούς κάνει οχτώ αναφορές στον ἐρχομό του, δηλαδή στην ἔλευση ἢ ἀφιξή του. Σχετικά με τὴν μεγάλη θλίψη δηλώνει: “Θα δουν τον Γιο του ἀνθρώπου να ἔρχεται πάνω στα σύννεφα”. “Δεν γνωρίζεται ποια ἡμέρα ἔρχεται ο Κύριός σας”. “Κάποια ὥρα που δεν τὴν θεωρεῖτε πιθανή”. Στη δε παραβολή του για τα πρόβατα καὶ τα κατσίκια, ο Ιησούς λέει “ὅταν ἔρθει ο Γιος του ἀνθρώπου” (Ματθ. 24: 30, 42, 44, 25: 31). Οἱ αναφορές ἐφαρμόζονται στην μελλοντική ἔλευση του Χριστοῦ ως Κριτή.

Σε ποια σημεῖα τῆς προφητείας του Ιησοῦ, βρίσκουμε τις υπόλοιπες τέσσερις αναφορές;

Σχετικά με τον πιστό καὶ φρόνιμο δούλο, ο Ιησούς λέει: “Ευτυχισμένος εἶναι ἐκεῖνος ο δούλος αν ο Κύριός του τον βρει να ενεργεῖ ἔτσι”.

Στην παραβολή των παρθένων, δηλώνει: “Ἐνῶ αὐτές ἐφευγαν για να αγοράσουν λάδι ἐφθάσε ο γαμπρός”.

Στην παραβολή των ταλάντων ἀναφέρει: “Ἐπειτα ἀπὸ πολὺ καιρὸ ἦρθε ο κύριος ἐκεῖνων των δούλων”.

Στην ἴδια παραβολή λέει: “κατὰ τὴν ἀφιξή μου θα λάβω αὐτό που εἶναι δικό μου” (Ματθ. 24: 46, 25: 10, 19, 27). Σε ποιόν καιρὸ ἀναφέρονται αὐτές οἱ περιπτώσεις ὅπου γίνεται λόγος για τὴν ἔλευση του Ιησοῦ;».

«Στο παρελθόν εἶχαμε δηλώσει στα ἐντυπᾶ μας ὅτι οἱ τέσσερις τελευταίες ἀναφορές ἐφαρμόζονται στην ἔλευση ἢ ἀφιξή του Ιησοῦ το 1918... ο Ιησούς ἦρθε για να ἐπιθεωρήσει τὴν πνευματικὴ κατάσταση των χρισμένων καὶ ὅτι ο διορισμός του δούλου σε ὅλα τα υπάρχοντα του Κυρίου ἔλαβε χώρα το 1919 (Μαλ. 3: 1). Ἐν τούτοις μια περαιτέρω ἐξέταση τῆς προφητείας του Ιησοῦ δείχνει ὅτι χρειάζεται να γίνεῖ κάποια προσαρμογὴ στην κατανόησή μας, σχετικά με τον καιρὸ ἐκπλήρωσης τῆς προφητείας του Ιησοῦ. Γιατί;».

«Στα εδάφια που προηγούνται του Ματθ. 24:46, ἡ λέξη “ἔρχεται” ἀναφέρεται με συνέπεια στον καιρὸ κατὰ τον ὁποῖο ο Ιησούς ἔρχεται για να ἐξαγγεῖλει καὶ να ἐκτελέσει κρίση στην διάρκεια τῆς μεγάλης θλίψης (Ματθ. 24: 30, 42, 44). Επίσης ὅπως ἐξετάσαμε, ἡ ἔλευση του Ιησοῦ (Ματθ. 25: 31) ἀναφέρεται στον ἴδιο ἐκεῖνο καιρὸ κρίσης. Ἐπομένως ἡ ἀφιξή του Ιησοῦ για να διορίσει τον πιστό καὶ φρόνιμο δούλο υπεύθυνο σε ὅλα τα υπάρχοντά του, ἀναφέρεται καὶ αὐτὴ στη μελλοντικὴ ἔλευσή του κατὰ τὴν διάρκεια τῆς μεγάλης θλίψης.

Ἡ ἐξέταση τῆς προφητείας του Ιησοῦ, καθιστᾶ σαφές ὅτι καὶ οἱ οχτώ ἀναφορές για τὴν ἔλευσή του ἐφαρμόζονται στην διάρκεια τῆς μεγάλης θλίψης».

Ἀπλά, με τὴ δική τῆς μέθοδο πειθοῦς ἢ «Σκοπιᾶ» παρουσιάζει στοὺς ὀπαδούς τῆς κυρίως, καινούργιες θαυμάσιες ἀνακαλύψεις «μέσω προσευχῆς» γιά κατανόηση καὶ προσαρμογὴ σέ διδάγματα νέα, τὰ ὁποῖα συχνά ἀλλάζουν κι αὐτὰ γιά νά ἐπινοη-

θοῦν ἄλλες «θεϊκές» ἀλήθειες. Καί βέβαια, χωρίς καμμιά συστολή, ἢ ἔταιρεία, δηλαδή «ὁ μόνος συλλογικός ἀγωγός τοῦ Θεοῦ γιά τή ροή τῆς βιβλικῆς ἀληθείας στους ἀνθρώπους», δηλώνει ὅτι αὐτό μέν λέγαμε στό παρελθόν, ἀλλά τώρα «ἐν τούτοις... χρειάζεται νά γίνει κάποια προσαρμογή στήν κατανόησή μας», χωρίς νά ὁμολογεῖ ὅτι αὐτό σημαίνει ἀλλαγή βασικῆς διδασκαλίας της.

δ) Ὁ «καθαρισμός τοῦ ναοῦ»

Στή συνέχεια θά δοῦμε μιά ἄλλη «μεταμόρφωση» τῆς «Σκοπιᾶς». Γράφει στή «Σκοπιᾶ», 15-7-2013 (γιά ἐσωτερική χρήση) σελ. 9:

«ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΥΠΝΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ».

«Με την ἐναρξη του δευτέρου αἰώνα Κ.Χ. τα ζιζάνια φάνηκαν ὅταν οἱ κατ' ἀπομίμηση Χριστιανοί ἔκαναν αἰσθητή την παρουσία τους, στον ἀγρό του κόσμου».....

«(Μαλαχ. 3: 1-4): Ὁ Ἰωάννης ο Βαπτιστής ἦταν ὁ ἀγγελιοφόρος που καθάρισε την ὁδὸ (Ματθ. 11: 10, 11)».

Σελ. 11: «Ποιά ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἐκπλήρωση τῆς προφητείας του Μαλαχία; Τις δεκαετίες πριν ἀπό το 1914, ὁ Κ. Τ. Ρώσσελ και οἱ στενοί συνεργάτες του ἔκαναν ἓνα ἔργο παρόμοιο με τον Ἰωάννη τον Βαφτιστή... Το ἔργο περιλάμβανε την ἀποκατάσταση Γραφικῶν ἀληθειῶν... δίδαξαν το ἀληθινὸ νόημα τῆς λυτρωτικῆς θυσίας του Χριστοῦ, ξεσκέπασαν την ψεύτικη διδασκαλία τῆς κόλασης και διακήρυξαν το επικείμενο τέλος των καιρῶν των Ἐθνῶν... Ποιοί ἀνάμεσά τους αποτελούσαν το σιτάρι...; Ὁ Ἰησοῦς ἀρχισε νά ἐπιθεωρεῖ τον πνευματικὸ του ναὸ το 1914, αὐτὴ ἡ ἐπιθεώρηση και ὁ καθαρισμὸς διήρκεσε ἀπὸ το 1914 ὡς το πρῶτο μέρος του 1919».

Ἀλλά ἄς δοῦμε τί ἔγραφε ἢ «Σκοπιᾶ» γιά τὸν «καθαρισμὸ τοῦ ναοῦ» σέ παλαιότερες χρονολογίες:

1886, «Γραφικαὶ Μελέται» (1ῆ ἔκδοση), Τόμος Β', σελ.244-245.

«Ὁ καθαρισμὸς τοῦ ναοῦ»: «Ὁ Κ. Τ. Ρώσσελ ἐκήρυττε πῶς ὁ καθαρισμὸς ἔγινε τὸ 1878 καὶ συνδέθηκε μὲ ἰδιαίτερη "ἔκχυση" τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Θεὸς ξεχώρισε τὴν τάξη τῶν "ἀγίων" καὶ τοὺς καθάρισε ἀπὸ ψευδεῖς διδασκαλίες».

1932, «Διεκδίκηση», (Ι. Ρόδερφορντ), τόμος Α', σελ. 28: «Ὅταν ὁ Κύριος ἦλθε εἰς τὸν ναὸ τὸ 1918 εὔρε δύο τάξεις δούλων... ἢ μίαν Ἰδιοτελοῦς ἐπιθυμίας... ἢ δὲ ἄλλη ἀνιδιοτελεῖς, ἀφιερωμένη εἰς τὸν Κύριον. Τὴν πρώτη προσδιορίζει ὡς πονηρὸ δούλον, τὴν δὲ ἄλλη ὡς πιστὸ καὶ φρόνιμο δούλον, ὀρίζεται ὡς τὸ ὑπόλοιπον».

1935, «Σκοπιᾶ», σελ. 268: «Ὁ καθαρισμὸς τὸ 1932».

Ὅπως βλέπουμε, στήν διάρκεια 3 μόλις ἐτῶν, 1932 ἕως 1935, ἢ «Σκοπιᾶ» ἀλλάζει χρονολογία στό θέμα τοῦ «καθαρισμοῦ».

1950, «Σκοπιᾶ», σελ. 284: «Ὁ καθαρισμὸς συντελέστηκε στή διάρκεια τοῦ 1920».

1955, «Σκοπιᾶ», σελ. 259: «Ὁ καθαρισμὸς ἀρχισε τὸ 1918».

Μέ τὸ «νέο φῶς» ὅμως καὶ οἱ παλαιές χρονολογίες τοῦ «καθαρισμοῦ» ἀλλάζουν:

«Σκοπιᾶ», 15-7-2013 (γιά ἐσωτερική χρήση):

«Ὁ Ἰησοῦς βρῆκε μίαν ομάδα ζηλωτῶν οἱ οἱποῖοι ἐπὶ 30 χρόνια εἶχαν ἀφιερῶσει τις δυνάμεις και τις περιουσίες τους... αὐτὰ τα λίγα εὔρωστα στάχνα δεν εἶχαν πνιγεί ἀπὸ τα ζιζάνια του Σατανά».

Σελ. 11-12: Χρόνια τῆς ἐπιθεώρησης και του καθαρισμοῦ. «Παρ' ὅλα αὐτὰ προέκυψε ἡ ἀνάγκη νά "καθαριστοῦν οἱ γιοὶ του Λευὶ" οἱ χρισμένοι (Μαλαχ. 3: 2, Α' Παρ. 4: 17). Γιατί; Στα τέλη του 1914 μερικοὶ σπουδαστές τῆς Γραφῆς ἀποκαρδιώθηκαν ἐπειδὴ δεν πήγαν στον ουρανὸ. Το 1915 και το 1916 ἡ ἐναντίωση ἐκτὸς ὀργάνωσης ἐπιβράδυνε το ἔργο κηρύγματος. Ἀκόμη χειρότερα μετὰ τον θάνατο του ἀδελφοῦ Ρώσσελ τον Οκτώβριο του 1916,

ΜΕΘΟΔΟΙ «ΑΥΤΟΒΕΛΤΙΩΣΗΣ» ΚΑΙ «ΘΕΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ»: ΕΙΝΑΙ ΣΥΜΒΑΤΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ;¹

τῆς κ. Ελένης Ανδρουλάκη

(α' μέρος)

1. Εισαγωγή

Συχνά γίνεται λόγος σήμερα για «θετική σκέψη» και «αυτοβελτίωση». Μέ τον όρο «θετική σκέψη» δέν νοεῖται μιά κατάσταση εὐδιαθεσίας ἢ αισιοδοξίας ἢ πίστης στό Θεό, ἀλλά κάτι ἐντελῶς διαφορετικό. Ἡ «θετική σκέψη» βρίσκεται στόν πυρήνα τῶν δραστηριοτήτων τῶν ομάδων τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καί τό ἐννοιολογικό της περιεχόμενο εἶναι διαφορετικό ἀπό ὅ,τι θά φανταζόταν κάποιος ἀνυποψίαστος ἢ ἀφελῆς ἀκροατής. Ἡ «θετική σκέψη» εἶναι μιά κατάσταση ἐνεργοποίησης τῶν δῆθεν ἀνεξάντλητων δυνάμεων μέσα μας, ἢ ἀνάπτυξη «ὀλόκληρου τοῦ δυναμικοῦ» τοῦ «ἔσω ἀνθρώπου», ἢ ἀνακάλυψη τῶν ἀπεριόριστων «θεϊκῶν δυνάμεων», πού

ὑποτίθεται ὅτι βρίσκονται μέσα μας.

Οἱ ὁπαδοί τῆς «θετικῆς σκέψης» κηρύττουν ὅτι ὅταν κάνουμε θετικές σκέψεις «δονούμαστε σέ ἀνώτερες συχνότητες», ἐνῶ ὅταν κάνουμε ἀρνητικές σκέψεις, τότε «παλλόμαστε σέ κατώτερες, ἀσθενέστερες συχνότητες». Ἡ ὀρολογία αὐτή εἶναι καθαρά ἀποκρυφιστική, ὅπως καί ἡ συνακόλουθη διδασκαλία ὅτι «τά θετικά συναισθήματα εἶναι ἐναρμονισμένα μέ αὐτά τῆς Πηγῆς μας², [καί] μᾶς κάνουν νά δονούμαστε σέ ἀνώτερες συχνότητες καί βοηθοῦν νά γίνουν οἱ προθέσεις μας πραγματικότητα»³.

Ἔτσι, ἰσχυρίζονται, «ἡ συνεχῆς ἐπανάληψη μιᾶς σκέψης συνοδευόμενη ἀπό ἔντονα, θετικά συναισθήματα καί ἡ μέ ἀπόλυτη βεβαιότητα προσδοκία ὅτι θά ὑλοποιηθεῖ» αὐτό πού σκεπτόμαστε, κάνουν τίς σκέψεις

1. Ἱερά Μητρόπολις Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καί Βάρης.

Τά περιεχόμενα τοῦ ἐν λόγω ἄρθρου ἀποτελοῦν ἀπόψεις ἐπιστημονικές. Ἡ ἀρθρογράφος δέν ἔχει τήν πρόθεση νά προσβάλει τήν τιμῆ καί τήν ὑπόληψη κανενός, τίς ὁποῖες δηλώνει ὅτι σέβεται ἀπολύτως.

2. Δηλαδή τή θέση τοῦ προσωπικοῦ Θεοῦ παίρνει μιά ἀπρόσωπη «Πηγῆ» στήν ὁποία ὅλα συγχωνεύονται.

3. <http://enallaktikidrasi.gr/2013/05/pos-oi-skepseis-mas-ginontai-i-pragmatikotita-mas>

υπήρξε ἐναντίωση καί ἐντός τῆς οργάνωσης. **Τέσσερα ἀπό τα ἐπτά μέλη του διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Βιβλικῆς καί Φυλλαδικῆς εταιρίας Σκοπιά** στασίασαν, ὅταν αποφασίστηκε νά ἀνατεθεῖ ἡ ἡγεσία στον ἀδελφό Ρόδερχορντ... Προσπάθησαν νά προκαλέσουν διαίρεση μεταξύ τῶν ἀδελφῶν ἀλλά τον Αὐγουστο του 1917 ἐφυγαν ἀπό το Μπέθελ-κάτι πού συνέβαλλε στον καθαρισμό!

...Ο Ἰησοῦς ἔκρινε ὅτι ἦταν ἀληθινοί Χριστιανοί -το σιτάρι-, ἀλλά ἀπέριψε ὅλους

τους κατ' ἀπομίμηση Χριστιανούς, περιλαμβανομένων καί ὧσων ἀνήκαν στις ἐκκλησίες του Χριστιανικοῦ κόσμου».

Δέν χρειάζονται ἄλλες ἀπό τίς πολλές καί ἐναλασσόμενες χρονολογίες τοῦ «**καθαρισμοῦ**». Ὅσες καταγράψαμε νομίζουμε ὅτι εἶναι ἀρκετές, γιά τήν ἐνημέρωση τοῦ ἀναγνώστη, ὡς πρὸς τό καθεστῶς πού ἐπικρατεῖ στήν ἐταιρία «Σκοπιά» καί στό θέμα αὐτό.

(Συνέχεια στό ἐπόμενο).

μας πραγματικότητα. Για όλες τις ομάδες της «θετικής σκέψης», ή σκέψη ταυτίζεται με την πράξη. Συχνά ακούμε ή διαβάζουμε για τη «δύναμη της σκέψης»: πολλοί μάλιστα λένε ότι «ή σκέψη είναι ενέργεια» και ότι «ή ενέργεια ακολουθεί τη σκέψη», κάτι τό οποίο αποτελεί αποκρουστικό δόγμα⁴.

Κάποιοι καθοδηγητές ζωής (life coaches) διδάσκουν ότι «οί σκέψεις μας έχουν ύποσταση και έλκουμε ό,τιδήποτε σκεφτόμαστε ανεξάρτητα αν αυτό είναι θετικό ή αρνητικό». «Είμαστε οί ίδιες οί σκέψεις μας», λένε, και «μπορούμε νά διδάξουμε τό ύποσυνείδητό μας νά κάνει ό,τι θέλουμε». «Μπορούμε νά κάνουμε τά πάντα». Πώς; Στρεφόμενοι στον έαυτό μας, άπολυτοποιώντας τις δυνάμεις μέσα μας, θεοποιώντας τον έαυτό μας.

«Γιά τις ομάδες πού προβάλλουν ως “γενική συνταγή” τή θετική σκέψη», έγραφε ό μακαριστός π. Αντώνιος Αλεβιζόπουλος, «δέν ύπάρχει καμία πραγματικότητα εκτός από τον “έαυτό”, ό “έαυτός” δημιουργεί τά πάντα»⁵. Όσοι άσκούν τή «θετική σκέψη» και προσπαθούν νά «αυτοβελτιωθούν» μέσω αυτής, ουσιαστικά δρούν αντι-χριστιανικά. Αφού ή πίστη στό Θεό ύποκαθίσταται από τήν πίστη στόν Έαυτό. Καί ή προσευχή, πού λένε ότι κάνουν, σχετίζεται μέ τή «δύναμη της σκέψης» και ουσιαστικά αποτελεί συνομιλία μέ τον «άνωτερο, θείο έαυτό» τους. «Έχε πίστη», λένε, αλλά έννοούν μία «πίστη όχι στό πρόσωπο του Χριστού ή στόν Τριαδικό Θεό ή σέ όποιαδήποτε δύναμη έξω από τον έαυτό μας, αλλά πίστη στις δυνάμεις του ίδιου του έαυτού μας, δηλαδή μία διαβολική πίστη»⁶, έγραφε ό π. Αντώνιος.

Ό Έαυτός έξυψώνεται έγωιστικά, ειδωλοποιείται, παίρνει τή θέση του Θεού. Έτσι

κηρύσσεται ή άυτονομία του ανθρώπου, καταργείται ή κοινωνία μέ τον άληθινό Θεό και άκυρώνεται τό Ευάγγελιο του Χριστού. Η πίστη πού συνυπάρχει μέ τή χρήση μεθόδων «αυτοβελτίωσης», «αυτοεξέλιξης» και «θετικής σκέψης» είναι μία έωσφορικού τύπου πίστη πού ενεργοποιείται μέ τεχνικές αυθυποβολής, έλέγχου και προγραμματισμού του νου, διαλογισμό και λοιπές αποκρουστικές πρακτικές.

2. Τί είναι ό Νευρογλωσσικός Προγραμματισμός (NLP)

Θά δούμε τώρα ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα, τό Νευρογλωσσικό Προγραμματισμό, γνωστό και ως NLP, ό όποιος συστήνεται ως «μιά ολοκληρωμένη μέθοδος αυτοβελτίωσης και προσωπικής εξέλιξης σέ όλους τους τομείς»⁷.

Ό Νευρογλωσσικός Προγραμματισμός παρουσιάζεται ως «ή τέχνη και έπιστήμη της προσωπικής βελτίωσης». Αναπτύχθηκε τή δεκαετία του 1970 από τον μαθηματικό Richard Bandler και τον γλωσσολόγο John Grinder, οί όποιοι έφτιαξαν μία νέα μέθοδο πού βασίστηκε στις τεχνικές των λεγόμενων «μάγων της επικοινωνίας», δηλαδή του ίδρυτή της Νεοεποχίτικης ψυχοθεραπευτικής μεθόδου Γκεστάλτ, Fritz Perls, της οικογενειακής ψυχοθεραπεύτριας Virginia Satir και του ύπνοθεραπευτή Milton Erickson.

Ό Νευρογλωσσικός Προγραμματισμός έχει χαρακτηριστεί ως «μιά νέα τεχνολογία έργαλειών σκέψης και συμπεριφοράς», «μιά όλιστική προσέγγιση», πού «δίνει τή λύση σέ πολλά καθημερινά προβλήματα, όπως άϋπνίες, κατάθλιψη, όργάνωση της ζωής, άυτογνωσία, καλύτερη μάθηση, μεγαλύτερη άυτοπεποίθηση, άποτελεσματικότερη επικοινωνία, αυτοβελτίωση και άλλαγή των κακών συνηθειών μας. Όποιος εκτελέσει τις τεχνικές του μοντέλου, θά νιώσει μεγαλύ-

4. Παγκόσμια Καλή Θέληση, Ένημερωτικό Δελτίο, 2003, Νο 2.

5. π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου (+), Ό αποκρουσμός στό φώς της Όρθοδοξίας - Νεοαποκρουσμός, Αθήνα, 1996, σελ. 305.

6. ένθ. άνωτ., σελ. 304.

7. <http://amaltheia.eu>

τερη αυτοπεποίθηση, ή όποια θά άπορρέει από τήν ιεράρχηση τών άξιων του και θά τιθασει τά μέχρι τώρα ανεξέλεγκτα πιστεύω του! Θά εξερευνήσει τήν πηγή τών συναισθημάτων του και θά γνωρίσει καλύτερα τόν έαυτό του. Θά μελετήσει καλύτερα τήν ανθρώπινη επικοινωνία και θά καταλάβει τί επηρεάζει θετικά τούς άλλους ανθρώπους»⁸. Στά ύποσχόμενα όφέλη περιλαμβάνονται «αύτο-εξέλιξη, έξαφάνιση άρνητικων σκέψεων, σύνδεση με τήν προσωπική μου Δύναμη, έντοπισμός και διαγραφή τών άρνητικων νοητικων προγραμμάτων και άποκάλυψη του άληθινου έαυτου». Επίσης, για όσους τό επιθυμούν, ό Νευρογλωσσικός Προγραμματισμός «όδηγει στην άφθονία, τήν εϋημερία και στην άπόκτηση πλούτου, στην θεραπεία φοβιών μέσα σε λίγα λεπτά, στην άμεση άπαλλαγή από άλλεργίες, στην μείωση βάρους, στην θεραπεία έθισμων, στην αύξηση τών πωλήσεων έως και 60% από τίς πρώτες μέρες, στην επίτυχία στα έρωτικά ραντεβού» κ.λπ.

Κάποιοι θεραπευτές NLP ύπόσχονται φυσική αύξηση του μεγέθους του γυναικείου στήθους μέσα σε λίγο καιρό, άλλοι ύπερηφανεύονται ότι με τήν έφαρμογή του NLP σε έγκυμονουσες τίς βοήθησαν να γεννήσουν πιό εύκολα, ένω άλλοι ισχυρίζονται ότι θεραπεύουν ακόμα και τόν καρκίνο⁹. Με άλλα λόγια, ό NLP «έχει μεταμορφωθεί σε ένα πάσης χρήσης πρόγραμμα και σε μία τεχνολογία αυτοβελτίωσης» και συστήνεται ως «ή νέα τέχνη και έπιστήμη που σε βοηθά να άποκτήσεις ό,τιδήποτε θελήσεις».

«Άπελευθέρωσε τίς Δυνατότητες του Νοϋ σου!» μάς προτρέπει διαφημιστικό φυλλάδιο νευρογλωσσικού προγραμματισμού Έλληνικής εταιρείας που άσχολεϊται τά τελευταία χρόνια με τήν εκπαίδευ-

ση στό Νευρογλωσσικό Προγραμματισμό έναντι άδρής άμοιβής. Αυτό, και άλλα σχετικά κέντρα που δραστηριοποιούνται έντονα στην πατρίδα μας άπευθύνονται σε άτομα που ψάχνουν κάποιο στήριγμα στην ζωή τους, σε ανθρώπους που άναζητούν αυτο-ανάπτυξη και αυτοβελτίωση, ψυχολόγους, ψυχοθεραπευτές και καθοδηγητές ζωής (life coaches), σε επαγγελματίες υγείας, έναλλακτικούς θεραπευτές, στελέχη επιχειρήσεων, εκπαιδευτικούς, άθλητές κ.ά. Τό πρόγραμμα σε βοηθά δήθεν να άναγνωρίσεις και να έξαλείψεις τά «άρνητικά ή περιοριστικά πιστεύω σου», «να έναρμονίσεις όλα τά κομμάτια του έαυτου σου», «να ύπερβείς τά προσωπικά σου όρια», «να άνακαλύψεις τή δύναμη που έχεις μέσα σου» και να άναπτύξεις «τεράστιες δυνατότητες αυτοπρογραμματισμού». Άφου, όπως μάς λένε, «ό NLP έχει άνακαλύψει και έχει άπελευθερώσει τό τεράστιο κρυμμένο δυναμικό» που ύποτίθεται ότι έχουμε όλοι. Οί σύμβουλοι NLP, μάλιστα, τονίζουν ότι «ό NLP βρίσκει έφαρμογή σχεδόν σε κάθε τομέα τής ανθρώπινης δραστηριότητας: στην προσωπική άνάπτυξη, στην καθοδήγηση ζωής (life coaching), στις σχέσεις, στην υγεία, στην ψυχοθεραπεία, στην εκπαίδευση και μάθηση, στον άθλητισμό, στις πωλήσεις, στον τομέα τών επιχειρήσεων, στην επικοινωνία, στην καθημερινή ζωή».

3. Είναι ό NLP έπιστημονική μέθοδος;

Ό NLP συχνά αυτο-αποκαλείται «μοντέλο επικοινωνίας», «μοντέλο ανθρώπινης συμπεριφοράς», «λογισμικό για τόν έγκέφαλο», «έγχειρίδιο χρήσης του έγκεφάλου», «μελέτη τής ύποκειμενικής έμπειρίας» και «έπιστήμη τής θετικής σκέψης».

Τό πρόβλημα ξεκινά από τούς ισχυρισμούς τών θεμελιωτών τής μεθόδου ότι ό NLP βασίζεται στην **νευρολογία**, τή **γλωσσολογία** και τήν **έπιστήμη τών ύπολο-**

8. Τρίτο Μάτι, τεϋχος 74, Ιανουάριος 1999.

9. <http://www.transformations.net.nz/trancescript/healing-cancer.html>

γιστών, κάτι τό όποιο έχει αποδειχθεί ψευδές σέ πολυάριθμες επιστημονικές μελέτες από νευρολόγους, ψυχολόγους και γλωσσολόγους.

Επίσης, σύγχυση δημιουργείται από τήν όνομασία «Νευρογλωσσικός Προγραμματισμός», καθότι ή μέθοδος δέν έχει καμία απολύτως σχέση μέ τή σοβαρή **έπιστήμη τής νευρογλωσσολογίας**. Η νευρογλωσσολογία, καθ' όλα επιστημονική, μελετά τούς νευρολογικούς μηχανισμούς του ανθρώπινου έγκεφάλου πού έλέγχουν τήν εκμάθηση, κατανόηση και παραγωγή τής γλώσσας. Οί νευρογλωσσολόγοι έρευνούν μέ επιστημονικά κριτήρια, πώς ή δομή του έγκεφάλου επηρεάζει τή μάθηση τής γλώσσας, πώς και σέ ποιές περιοχές του έγκεφάλου έδράζεται ή γλώσσα και πώς οί έγκεφαλικές βλάβες επηρεάζουν τήν κατανόηση και χρήση του λόγου.

Οί νευρογλωσσικοί προγραμματιστές δέν κάνουν τίποτα από τά παραπάνω, αλλά ύπόσχονται ότι θά μάς βοηθήσουν νά «άπελευθερώσουμε τίς έσωτερικές δυνάμεις μας», «νά εξαφανίσουμε τίς άρνητικές μας σκέψεις», «άναδιαμορφώνοντας τόν ανθρώπινο έγκέφαλο για νά μάς κάνουν υπερανθρώπους»¹⁰. Ο ίδιος ό δημιουργός της μεθόδου, ό Richard Bandler, όμολογεί ότι ή έμπνευση του NLP του ήρθε «σέ μία σειρά ψευδαισθήσεων»¹¹.

Ο καθηγητής ψυχολογίας Barry Beyerstein, σέ έντυπια έργασία του μέ τίτλο «Ψευδείς θεωρίες περί έγκεφάλου: Νευρομυθολογίες τής Νέας Έποχής», ανέλυε μεταξύ άλλων και τό Νευρογλωσσικό Προγραμματισμό και τόνιζε ότι «οί έμποροι τής προσωπικής επιτυχίας χρησιμοποιούν αυθαίρετα όρολογία τής νευρολογίας, για νά προσδίδουν αυθεντία [στις μεθόδους τους]... Πολλοί από αυτούς πού ισχυρίζο-

νται ότι αλλάζουν τόν έγκέφαλο στηρίζουν τίς έλπίδες τους σέ μία ή και σέ δύο προβληματικές έννοιες: έναν “συμπαντικό νοϋ” και τό ύποσυνειδητο... Ίσως ό άγαπημένος νευρομύθος όλων των εποχών είναι ή ιδέα ότι οί φυσιολογικοί άνθρωποι χρησιμοποιούν μόνο το 10% του μυαλου τους... Νεοεποχίτικα σλόγκαν όπως “έςύ δημιουργείς τή δική σου πραγματικότητα” ενισχύουν τίς βαθιά ριζωμένες επιθυμίες μας για μυστικές συνταγές, πού θά πραγματοποιήσουν τούς στόχους μας μέ τή φαντασία και όχι μέ τήν προσπάθεια... Οί γκουρού τής αυτοβελτίωσης συνήθως βασίζονται... σέ ύποτιθέμενες γνώσεις περί του “τί έχει αποτέλεσμα”... Οί καταναλωτές όφείλουν νά είναι προσεκτικοί...»¹².

Ο έρευνητής και καθηγητής ψυχολογίας Dr Willem Levelt έπισημαίνει: «ή θεωρία και ή πρακτική του NLP δέν σχετίζεται καθόλου μέ τά πορίσματα τής έπιστήμης τής νευρολογίας, ή μέ τή γλωσσολογία, ούτε μέ τήν πληροφορική ή τίς θεωρίες περί προγραμματισμού»¹³.

Σοβαρές επιστημονικές έργασίες αποδεικνύουν ότι ό NLP βασίζεται σέ έσφαλμένες θεωρητικές ύποθέσεις και χαρακτηρίζεται από έλλειψη αποτελεσματικότητας¹⁴. Μεταξύ αυτών, ή αναφορά του Αμερικανικού Έθνικού Συμβουλίου Έρευνας (1988) και οί δημοσιεύσεις του καθηγητή νευροφυσιολογίας Christopher Sharpley. Σύμφωνα μέ έμπεριστατωμένες μελέτες, ό

12. Barry Beyerstein, “Brainscams: Neuromythologies of the New Age”, International Journal of Mental Health. 1990, 19 (3): 27-36.

13. σχετικό βίντεο.

14. Ένδεικτικά: C.F. Sharpley, “Research Findings on Neuro-linguistic Programming: Non supportive data or an untestable theory?”, Journal of Counseling Psychology, 1984, Vol. 31, No. 2 και

Donald A. Eisner, The Death of Psychotherapy – From Fraud to Alien Abductions, Praeger, 2000, σελ. 158 και

Margaret Singer, & Janja Lalich, Crazy Therapies: What Are They? Do They Work? Jossey-Bass, 1996, σελ.175 και www.tomaszwickowski.pl/attachments/File/Tomasz_Witkowski_-_A_Review.pdf

10. <http://www.guardian.co.uk/lifeandstyle/2006/may/20/weekend.jonronson1>

11. <http://www.guardian.co.uk/lifeandstyle/2006/may/20/weekend.jonronson1>

NLP έχει «ψευδοεπιστημονικά χαρακτηριστικά, τίτλο, έννοιες και όρολογία»¹⁵.

Ο έρευνητής Witkowskί τονίζει ότι ο NLP χρησιμοποιεί όρους «δανεισμένους από την επιστήμη ή φράσεις που αναφέρονται σε αυτήν, κενούς από κάθε επιστημονική σημασία. Αυτό φαίνεται ήδη από το ίδιο το όνομά του -νευρογλωσσικός Προγραμματισμός- που είναι τρομερή εξαπάτηση»¹⁶.

Ο λέκτορας Ψυχολογίας Gareth Roderique-Davies με τη σειρά του χαρακτηρίζει τον NLP «άσαφη χαμαιλέοντα που μεταμφιέζεται σε επιστήμη»¹⁷. Ο NLP επίσης συγκαταλέγεται μεταξύ των «αναξιόπιστων μεθόδων για τη θεραπεία έθισμών», και μάλιστα μέσα στις 10 πιο αναξιόπιστες¹⁸.

Ο Donald Eisner, ψυχολόγος και νομικός με ειδίκευση στα αδικήματα, που σχετίζονται με την ψυχοθεραπεία, στο άρτια τεκμηριωμένο βιβλίο του «Ο θάνατος της Ψυχοθεραπείας – Από την απάτη ως τις απαγωγές από εξωγήινους», ασχολείται και με το Νευρογλωσσικό Προγραμματισμό. Τα συμπεράσματα του Eisner: «ούτε ίχνος κλινικής έρευνας δεν στηρίζει τους ισχυρισμούς»¹⁹ του NLP. «Παρά τους έκτεταμένους ισχυρισμούς και τη μαζική διαφήμιση, καμία μελέτη δεν έχει δημοσιευθεί που να αποδεικνύει την αποτελεσματικότητα του NLP... Αυτό που απομένει είναι ή επίδραση των γκουρού και του πλασέμπο»²⁰.

Στό βιβλίο «Επιστήμη και ψευδοεπιστή-

μη στην Κλινική Ψυχολογία»²¹ διαβάζουμε τον ακόλουθο όρισμό του NLP «(Εύκολη λύση + Ψευδοεπιστημονικό λούστρο) x Εύπιστο Κοινό = Υψηλό εισόδημα».

Μέ το Νευρογλωσσικό Προγραμματισμό ασχολήθηκαν επίσης οι σκεπτικιστές, ο φορέας επαγρύπνησης για τις απάτες υγείας στην Αμερική Quackwatch²² και η Miniludes (Διύπουργική Έπιτροπή Επαγρύπνησης και Αγώνα έναντι των Σεκτών). Στις ετήσιες αναφορές της στον Πρωθυπουργό, ή Miniludes περιλαμβάνει από το 2007 και σχεδόν κάθε χρόνο και το Νευρογλωσσικό Προγραμματισμό. Να τονιστεί ότι «ως τυπικό παράδειγμα σύγχρονης ψευδοεπιστήμης»²³, ο NLP έξυπηρετεί για να «διευκολύνει τη διδασκαλία της επιστημονικής παιδείας σε πανεπιστημιακό επίπεδο»²⁴.

4. Θεωρίες του NLP

Οι έρευνητές έπισημαίνουν ότι ο NLP «είναι μιá επιστημονικά áτεκμηρίωτη θεραπευτική μέθοδος που ισχυρίζεται ότι “προγραμματίζει” τον έγκέφαλο, με μιá σειρά τεχνικών οι όποιες περιλαμβάνουν τό καθρέφτισμα τών στάσεων του σώματος και τών μή λεκτικών συμπεριφορών τών πελατών»²⁵. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία του NLP που όνομάζεται «**συντονισμός και κατοπτρισμός**», όταν μιμούμαστε τη λεκτική και μή λεκτική συμπεριφορά τών άλλων -δηλαδή τη στάση του σώματος, τις χειρονομίες, την άναπνοή, τις άλλαγές στον τόνο τής φωνής κ.τλ.- δημιουργείται συναισθηματική έναρμόνιση. Αυτό δέν

15. http://en.wikipedia.org/wiki/Neuro-linguistic_programming

16. Tomasz Witkowski, “Thirty-Five Years of Research on Neuro-Linguistic Programming. NLP Research Data Base. State of the Art or Pseudoscientific Decoration?”, Polish Psychological Bulletin, 2010, 41 (2).

17. Gareth Roderique-Davies, “Neuro-linguistic programming: Cargo Cult Psychology?”, Journal of Applied Research in Higher Education, 2009, Vol. 1, no 2.

18. Norcross, J. C.; Koocher, G. P.; Fala, N. C.; Wexler, H. K., “What Does Not Work? Expert Consensus on discredited treatments in the addictions”, Journal of Addiction Medicine, 2010, 4 (3).

19. Donald A. Eisner, The Death of Psychotherapy – From Fraud to Alien Abductions, Praeger, 2000, σελ. 209.

20. ένθ. άνωτ., σελ. 157-158.

21. Scott O. Lilienfeld, Steven Jay Lynn, Jeffrey M. Lohr , Science and Pseudoscience in Clinical Psychology, Guilford, 2004.

22. http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelated_Topics/mentserv.html

23. <http://sciendliteracy.wordpress.com/article/neurolinguistic-programming-2j6nlcky7q5vo-2/>

24. http://en.wikipedia.org/wiki/Neuro-linguistic_programming

25. <http://donaldclarkplanb.blogspot.gr/2007/03/nlp-no-longer-plausibe.html>

έχει αποδειχθεί επιστημονικά, αντίθετα μπορεί να προκαλέσει άμηχανία, άπορία ή και διακοπή της επικοινωνίας, όπως περιγράφει παραστατικά ή επιφανής κλινική ψυχολόγος και καθηγήτρια στο Berkley, Dr Margaret Thaler Singer, στο βιβλίο της «Τρελές Θεραπείες». Καί φυσικά οί προτροπές για συγχρονισμό μέ τήν άναπνοή του άλλου²⁶, παραπέμπουν σέ άποκρυσφιστικές πρακτικές. Προσοχή επίσης χρειάζεται ή τακτική τών νευρογλωσσικών προγραμματιστών νά «διαβάζουν» τή σκέψη τών άλλων καί τή γλώσσα του σώματος. Ρωτούμε για παράδειγμα: γιατί τό νά κάθεται σταυροπόδι νά σημαίνει ότι κάποιος «σέ μπλοκάρει» ή ότι «γίνεσαι άμυντικός»; Μπορεί άπλά νά πονά ή μέση σου ή νά αισθάνεσαι βολικά έτσι²⁷.

Άλλη βασική θεωρία του NLP έχει νά κάνει μέ τά λεγόμενα **συστήματα άναπαράστασης**. Σύμφωνα μέ αυτή τή θεωρία, οί άνθρωποι σκέπτονται, επεξεργάζονται τίς πληροφορίες μέ συγκεκριμένους τρόπους: όπτικό, άκουστικό, κιναισθητικό, όσφρητικό ή γευστικό καί ή κατεύθυνση προς τήν όποία οί άνθρωποι κινούν τά μάτια τους θεωρείται ότι ύποδεικνύει τό αισθητήριο σύστημα μέ τό όποιο σκέφτονται. Επίσης, ή επιλογή τών λέξεων πού χρησιμοποιούν οί άνθρωποι ύποτίθεται ότι ύποδηλώνει τό «προτιμώμενό τους σύστημα άναπαράστασης». Για παράδειγμα, άν κάποιος κοιτά επάνω δεξιά, βλέπει νέες εικόνες, ένω άν κοιτά πάνω άριστερά, βλέπει εικόνες πού έχει δεϊ στό παρελθόν. Άν κοιτά στό κέντρο δεξιά άκούει νέους ήχους, ένω άν κοιτά κάτω άριστερά, μιλά στον έαυτό του κ.λπ.²⁸. Καί άν κάποιος χρησιμοποιεί λέξεις όπως: «φαίνεται», «για κοίτα έδω», «φωτεινός»,

«άδειος», είναι όπτικός τύπος, ένω άν χρησιμοποιεί λέξεις όπως: «άκούγεται», «τό σημαντικό έρώτημα πού θέτουμε είναι», «ήχηρός», «κουφός», είναι άκουστικός τύπος²⁹. Δέν προκαλεί έκπληξη τό γεγονός ότι όλα τά άνωτέρω περί προτιμώμενου «συστήματος άναπαράστασης», χρήσης αντίστοιχων λέξεων, κινήσεως τών ματιών κ.λπ. έχουν άνασκευαστεί σέ άρκετές επιστημονικές εργασίες³⁰.

Στήν έξαιρετική μελέτη του: «Νευρομυθολογίες στην Έκπαίδευση», ό καθηγητής στην έδρα της Έκπαίδευσης John Geake, έρευνητής μέ ειδίκευση στή νευροεπιστήμη, στηριζόμενος σέ έκτενη, επιστημονική βιβλιογραφία, άποκαλύπτει τήν έλλειψη επιστημονικής βάσης δημοφιλών νευρομύθων, συγκεκριμένα: «τής χρησιμοποίησης του 10% του έγκεφάλου, τής σκέψης μέ τό άριστερό ή τό δεξί ήμισφαίριο, τό όπτικό, άκουστικό καί κιναισθητικό στυλ μάθησης καί τίς πολλαπλές νοημοσύνες»³¹.

Ανάμεσα στις βασικές παραδοχές του NLP είναι καί ή έξής: «**δέν ύπάρχει άποτυχία, μόνο ανάδραση**». Δηλαδή ή άποτυχία, ή άστοχία, ή άμαρτία δέν ύπάρχουν· είναι μόνο άνολοκλήρωτες επιτυχίες. «Άλλη ψευδής παραδοχή του NLP είναι “**άν κάποιος μπορεί νά κάνει κάτι, όλοι μπορούν νά τό κάνουν**”». Αυτό προέρχεται από άνθρωπος πού ισχυρίζονται ότι καταλαβαίνουν τον έγκέφαλο καί ότι μπορούν νά σέ βοηθήσουν νά επανα-προγραμματίσεις τό δικό σου. Θέλουν νά πιστέψεις ότι τό μόνο πράγμα πού χωρίζει τό μέσο άνθρωπο από τον Άϊνστάϊν... είναι ό NLP»³² καί τό έκάστοτε σύστημα «αυτοβελτίωσης» καί «θετικής σκέψης».

(Τό τέλος στο έπόμενο).

26. Romilla Ready, Kate Burton, Νευρο-Γλωσσικός Προγραμματισμός για πρωτάρηδες, Κλειδάριθμος, 2007, σελ. 126.

27. <http://skeptdic.com/neurolin.html>

28. Νευρο-Γλωσσικός Προγραμματισμός για πρωτάρηδες, ένθ. άνωτ., σελ. 114-115.

29. Νευρο-Γλωσσικός Προγραμματισμός για πρωτάρηδες, ένθ. άνωτ., σελ. 111.

30. άρκετές από αυτές παρατίθενται στο Polish Psychological Bulletin, 2010, vol. 41 (2).

31. John Geake, “Neuromythologies in education”, Educational Research, vol. 50, no 2, 2008.

32. Robert Todd Carroll, The Skeptic’s Dictionary, Wiley, 2003, σελ. 253.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

**Η Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ Ο
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ,
ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΕΣ
ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ¹**

«... Εἶναι ἀληθῶς γνωστόν, ὅτι ὁ ἐκ μόνης τῆς ὑπερηφανείας αὐτοῦ ἐχθρός τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, αἰείποτε μὲν ἐπολέμει ὡς λέων ὠρούμενος τὴν ὀρθόδοξον ἀλήθειαν, νῦν δέ, κατὰ τοὺς διανουμένους ἐσχάτους καιροὺς, ἔχει ἐπιστρατεύσει πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις καὶ πειρᾶται, μετασηματιζόμενος εἰς ἀπειραγίθιμους μορφάς, ἐπιστημονικοειδεῖς, ἀποκρυφιστικές, ἀποκαλυπτικές δῆθεν ἐσωτάτων δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου καὶ οὕτω καθεξῆς, νὰ πείσῃ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον, ὡς ἔπεισε τὸν πρῶτον Ἀδάμ, ὅτι πρὸς σωτηρίαν δέν χρήζει τῆς βοήθειας τοῦ νέου Ἀδάμ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ τῆς

1. Από μήνυμά Του πρὸς τὴν Θ' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη - 1997.

Σημείωση τῆς Σύνταξης

Οἱ ἀναδημοσιεύσεις σχολίων ἢ πληροφοριῶν ἀπὸ ξένα ἢ ἐλληνικά περιοδικά καὶ ἄλλα ἐντυπα, δημοσιεύονται μὲ κάθε ἐπιφύλαξη, ἀφοροῦν σὲ ἀπόψεις καὶ δέν στοχεύουν στὴν προσβολὴ ἢ στὴν ἀπομείωση τῆς τιμῆς καὶ τῆς ὑπολήψεως τῶν προσώπων, στὰ ὁποῖα ἀναφέρονται καὶ τὰ ὁποῖα σεβόμεθα δεόντως.

Τὴν εὐθύνη γιὰ τίς ἐκφραζόμενες ἀπόψεις στίς δημοσιευόμενες ἐπιστολές φέρουν ἀποκλειστικά οἱ ἐπιστολογράφοι καὶ ὄχι ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ.

ἀνακαλύψεως τῆς δῆθεν ἐντὸς αὐτοῦ κεκρυμμένης ὑπερφυσικῆς δυνάμεως.

Ἐν τῇ προσπάθειᾳ αὐτοῦ ταύτῃ ἀτυχῶς ἐπέτυχεν ὅπως παρασύρῃ πολλοὺς, τοὺς μὲν ἐξ ἀγνοίας, τοὺς δὲ ἐκ προαιρέσεως. Ἡ Ἀγιοτάτη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὀφείλει ὅπως ἦ ἐτοίμη εἰς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰτοῦντι καὶ δὴ ὅπως γνωρίζῃ τί ἀκριβῶς κρύπτεται ὀπισθεν μιᾶς ἐκάστης τῶν πολυωνύμων ὀργανώσεων, αἱ ὁποῖαι ὑπισχνοῦνται τὴν αὐτοσωτηρίαν, καὶ ὅπως διὰ τῶν κατὰ τόπους ποιμένων καὶ διδασκάλων τῆς ἀληθείας ἐνημεροῖ τοὺς πιστοὺς, ἵνα μὴ πλανηθῶσι. Τό ἔργον καὶ καθῆκον τοῦτο τῆς ἀκριβοῦς πληροφορήσεως ἐκλαμβάνεται ὑπὸ τινων ὡς ἐνέργεια πολεμικὴ κατὰ τῶν ἐν λόγῳ ὀργανώσεων καὶ ἐπιχειρεῖται ὅπως ἐμποδισθῇ ὡς ἀντίθετον πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας.

Ἐν τούτοις, πρόκειται ἀκριβῶς περὶ ἀπλῆς ἐνημερώσεως τῶν ἐνδιαφερομένων ἐν τῷ πλαισίῳ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐπικαλούμενης θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, διότι ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδὲν βίαιον μέτρον λαμβάνει κατ' οὐδενός, ἀλλ' ἀπλῶς κηρύσσει τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

Πρὸς πληρεστέραν δὲ ἐνημέρωσιν τῶν ἐντεταλμένων ὀργάνων ἐκάστης τοπικῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν μορφῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐμφανίζεται καὶ δρᾷ ὁ κοινός ἐχθρός τῆς ἀληθείας κατὰ τόπους, λίαν χρήσιμος εἶναι ἡ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συνδιάσκεψις αὐτῶν, διό καὶ μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς χαιρετίζομεν τὴν ὑμετέραν τοιαύτην, εὐχόμενοι ἅμα εὐόδωσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Ἡ ἐγρήγορσις εἶναι θεία ἐντολή καί ἀπευθύνεται εἰς τε τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ καί εἰς τούς ποιμένας ἰδιαιτέρως. Ἡ Συνδιάσκεψις ὑμῶν μαρτυρεῖ τὴν ἐγρήγορσιν ὑμῶν καί ἀσφαλῶς ἐπιστεγάζεται ὑπὸ τῆς εὐρυτέρας δυνατῆς ἀξιοποιήσεως τῶν γνώσεων καί πορισμάτων τῶν συνδιασκεπτομένων, διότι ὁ σκοπὸς ὑμῶν ἀσφαλῶς δέν εἶναι ἡ ἀκαδημαϊκὴ ἐνημέρωσις ὑμῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἡ μεγίστη ἐφικτὴ προσφορά τῆς κτωμένης ἀληθείας πρὸς πάντας τούς κινδυνεύοντας ὅπως πλανηθῶσι.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ πάλη ἡμῶν δέν εἶναι πρὸς αἷμα καί σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ἀπαιτεῖται πρὸς τὴν γνώσει καί τὴν ἐνημέρωσει καί ἡ πνευματικὴ ἡμῶν κατάρτισις *“διὰ πάσης προσευχῆς καί δεήσεως”*, προσευχομένων ἐν παντί καιρῷ ἐν πνεύματι, καί εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνούντων ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καί δεήσει περὶ πάντων τῶν ἀγίων (Ἐφ. 6, 18). Διότι ἡμεῖς δέν ἐπιδιώκομεν τὴν αὐτοσωτηρίαν καί τὴν αὐτοδύναμιν, οὐδέ διαλογιζόμεθα ἐν ἑαυτοῖς περὶ ἑαυτῶν, ἀλλὰ ἐπικαλούμεθα τὴν χάριν καί βοήθειαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μόνου ἀληθοῦς καί παντοδυνάμου Θεοῦ, διὰ τῆς δυνάμεως καί μόνης τοῦ ὁποίου νικῶμεν, ὥστε ἡ νίκη νά μὴ ἦ ἐξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐξ Αὐτοῦ καί μόνου, εἰς ὃν καί ἀπονέμομεν πᾶσαν τιμὴν καί δόξαν εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

JOHN TRAVOLTA. ΜΙΑ ΘΛΙΒΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Μιά ἱστορία, σέ δύο συνέχειες, εἶδε τό φῶς σέ φύλλο τῆς Daily Mail² -18 καί 25

2. <http://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-1202077/Is-John-Travolta-cracking-Its-just-grief-guilt->

Τουλίου 2009·· μιά ἱστορία ἀναφορικὰ μέ τὴν «τραγικὴ κατάσταση τοῦ ἠθοποιοῦ John Travolta»³.

Οἱ πληροφορίες λένε, πῶς ὁ γνωστός καλλιτέχνης καί ἴνδαλμα τῆς νεολαίας στή δεκαετία τοῦ '70, ζεῖ σέ κατάσταση ἔντονου ἀγχους, μέ συνεχῶς κλεισμένα τὰ παντζούρια τοῦ σπιτιοῦ του, ἔχει ἐγκαταλείψει τὴ δουλειά του καί βιώνει συνθηκὲς ζωῆς πραγματικοῦ ἐρημίτη.

Ἐξι μῆνες μετὰ τὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ μοναχογιοῦ του Jett⁴ -κατὰ τὴ διάρκεια μιᾶς οικογενειακῆς ἐξόρμησις διακοπῶν στίς Μπαχάμες, γιὰ τό Νέο Ἴετος-, ὁ ἠθοποιός βρισκόταν σχεδόν σέ κατάσταση μόνιμου ἀγχους, ὅπως ὁμολογεῖται ἀπό τό στενὸ περιβάλλον του.

Ὁ φίλος καί συνάδελφός του, Denzil Washington, ἀναφέρει ὅτι ὁ Τραβόλτα υπέφερε ἀπὸ κατάθλιψη βαριᾶς μορφῆς: *«τὴ μιά στιγμή εἶναι καλά, καί τὴν ἄλλη ἀναλύεται σέ δάκρυα. Εἶναι ἕνας τόσο γλυκός καί συμπαθητικὸς ἄνθρωπος»*, λέει ὁ Washington χαρακτηριστικά.

Στὴν περίπτωσι τοῦ ἠθοποιοῦ, ἡ μὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἰατρικῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς, ἐξ αἰτίας μιᾶς «θρησκευτικῆς πίστεως», εἶχε σάν συνέπεια τὴν ἀπώλεια τοῦ παιδιοῦ του.

Ἀλλὰ, ἂν θά πρέπει κανεὶς νά πιστέψει τίς φῆμες καί τούς ψιθύρους, πού κυκλοφοροῦν αὐτὴ τὴν ἐποχὴ στό Hollywood, δέν εἶναι μόνο ὁ θάνατος τοῦ ἀγαπημένου του γιοῦ, πού βασανίζει τὸν Τραβόλτα. Ἡ ἀγωνία του, λένε πηγές προσκείμενες σ' αὐτόν, σχετίζεται μέ τίς, μετὰ 34 χρόνια, πρῶτες ρωγμὲς στή σχέση του μέ τὴν «Ἐκκλησία» τῆς Σαηεντολογίας, τὴ σέ-

-dead-son-tearing-actors-apart.html

3. FAIRnews, issue 2, 2009, σ. 3.

4. Βλ. «Διάλογος», τ. 54, σσ. 27-28.

κτα/«θρησκεία» τῆς ὁποίας ὁ Τραβόλτα εἶναι ἕνας σημαντικός καί γενναιόδωρος εὐεργέτης.

Σύμφωνα μέ ἔγκυρες πληροφορίες, ὁ Τραβόλτα θέλει νά ἐγκαταλείψει τήν ὀργάνωση, ἀλλά φοβᾶται μήπως ἀποκαλυφθοῦν στοιχεῖα ἀπό τήν προσωπική του ζωή, τά ὁποῖα ὑπάρχουν στά ἀρχεῖα τῆς ὀργάνωσης. Καί ὄντως, ὅπως διαδίδεται, ἂν θέσει θέμα ἀποχώρησης, ἡ σέκτα θά δημοσιοποιήσει ἐνοχλητικές λεπτομέρειες τῆς ιδιωτικῆς του ζωῆς, συμπεριλαμβανομένης, ὅπως ὑποστηρίζεται, τῆς ὁμοφυλοφιλίας⁵.

Εἶναι βέβαιο, ὅτι ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ γιοῦ του «ἔχει βαθύτατα κλονίσει» τήν πίστη τοῦ ἠθοποιοῦ στή Σαηεντολογία καί στίς ἀξιώσεις τῆς σέκτας ὅτι μπορεῖ νά θεραπεύσει μιά ποικιλία ἀπό σωματικά καί ψυχικά νοσήματα.

Ὁ Στάρ -ὁ ὁποῖος, μέ τήν ἀφοσίωσή του καί τό πάντα ἀνοικτό μπλόκ ἐπιταγῶν του, ἀνῆλθε στήν κορυφή τῆς ὀργάνωσης-, λέγεται, ὅτι εἶναι πολύ θυμωμένος, πού ἡ «θρησκεία» δέν ἦταν σέ θέση νά βοηθήσει τόν Jett, ἐνῶ ἦταν πασίγνωστο ὅτι ὑπέφερε ἀπό αὐτισμό.

Ἐπ' αὐτοῦ, ἄς θυμηθοῦμε, ὅτι ὁ Λαφαγιέτ Ρόν Χάμπαρντ (L. Ron Hubbard), ἰδρυτής τῆς Σαηεντολογίας, ἔλεγε πώς: «ὁ μόνος τρόπος γιά νά μπορεῖς νά ἐλέγχεις τούς ἀνθρώπους, εἶναι νά τούς λές ψέματα».

Λέγεται ἀκόμη, ὅτι ὁ Τραβόλτα εἶναι ἀναστατωμένος γιὰτί ἀνώτερα στελέχη τῆς σέκτας προτίθενται νά τόν ὑποβάλουν σέ «ἐντατικές συνεδρίες» μέ συγκεκριμένο, εἰδικά ἐκπαιδευμένο, Σαηεντολόγο «Ἀξιωματικό Ἠθικῆς», πού θά «ἐξετάσει» τόν

5. <http://www.huffingtonpost.com/news/john-travolta-gay-rumors>

ἠθοποιοῦ καί τά ἄλλα μέλη τῆς οἰκογένειάς του γιά νά «διαπιστωθεῖ» κατά πόσον μέ τίς «ἀρνητικές ἐπιρροές» τους θά μπορούσαν νά ἔχουν συμβάλει στόν θάνατο τοῦ Jett⁶.

Ἀλλά ὑπάρχουν πολύ περισσότερα στό θέμα αὐτό, ἀπό τήν ἀπλή ἀμφισβήτηση στήν κάποτε ἀκλόνητη πίστη τοῦ Τραβόλτα. Ὅπως λέει κι ὁ κ. Rick Ross⁷, πού ἐρευνᾶ τή σέκτα πάνω ἀπό 30 ὀλόκληρα χρόνια: «Νομίζω ὅτι θά εἶναι πολύ δύσκολο γιά τόν John Travolta, σ' αὐτό τό στάδιο, δεδομένης τῆς ἱστορίας του μέ τή “θρησκεία”, νά ἀπεγκλωβιστεῖ ἀπό τήν “Ἐκκλησία τῆς Σαηεντολογίας”.

Ἡ Σαηεντολογία ἔχει ἀποδείξει στό παρελθόν ὅτι ἔχει τήν τάση νά δημοσιοποιεῖ ἐκεῖνες τίς πληροφορίες, πού θά φέρουν σέ δύσκολη θέση πρώην ὀπαδούς, πού κάνουν δηλώσεις, πού δέν ἀρέσουν στήν ὀργάνωση.

Γενικά, διασημότητες πού φεύγουν, φεύγουν συνήθως ἤσυχχα καί κρατοῦν τό στόμα τους κλειστό, γιὰτί ἂν μιλήσουν, ἐκθέτουν τόν ἑαυτό τους στήν ἐπίθεση τῆς Σαηεντολογίας.

Γί' αὐτό πιστεύω, ὅτι ὁ Τραβόλτα θά θελήσει νά κρατήσῃ τά προβλήματά του μέ τήν “Ἐκκλησία” ιδιωτικά».

Φίλοι τοῦ Τραβόλτα ἀντιλαμβάνονται σήμερα πόσο ἔχει μετανιώσει, πού τήρησε τόσο αὐστηρά τίς ἀλλόκοτες ὁδηγίες τῆς σέκτας σχετικά μέ τή θεραπευτική ἀγωγή τοῦ γιοῦ του.

Πολλοί μάλιστα πιστεύουν, ὅτι τώρα εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή νά σκεφθεῖ τό ἄλλο παιδί του, τήν κόρη του Ella καί νά

6. Σ.τ.Σ. Εἶναι γνωστή ἡ πρακτική ὄλων τῶν σεκτῶν μετά τήν ἀποτυχία τῶν μεθόδων των, νά κατηγοροῦν τό θῦμα ὅτι αὐτό εὐθύνεται γιά τό ἀποτέλεσμα, γιὰτί δῆθεν, δέν ἐφήρμοσε σωστά τή «μέθοδο».

7. <http://www.rickross.com/groups/scientology.html>

πάρει τήν εὐθύνη τῆς ζωῆς του ἐλπίζοντας σ' ἓνα καλύτερο μέλλον μακρυνά ἀπό τήν ὀργάνωση.

Η ΡΩΣΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΝΩ Η ΕΛΛΑΔΑ ΥΣΤΕΡΕΙ

Ἐχομε γράψει καί στό παρελθόν ὅτι ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας δέν ἐκδηλώνεται δυστυχῶς ἐνδιαφέρον γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων πού δημιουργοῦνται ἀπό τήν δραστηριότητα τῶν σεκτῶν. Ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κυρός Χριστόδουλος εἶχε ἀποστείλει τρεῖς ἐπιστολές πρὸς τοὺς Ὑπουργούς Ἐθνικῆς Παιδείας, γιά τό θέμα αὐτό, ἐπισημαίνοντας ὅτι ἡ Πολιτεία, στά πλαίσια τοῦ σεβασμοῦ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καί τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων κάθε πολίτη, πρέπει νά ἀσχοληθεῖ μέ τό πρόβλημα, χωρίς ὅμως νά λάβει καμμία ἀπάντηση. Ὅμως συχνά ἀποκαλύπτονται καί νέα προβλήματα προσωπικά, οἰκογενειακά καί κοινωνικά, ἀπό τήν ἀνεξέλεγκτη δραστηριότητα νεοφανῶν αἱρέσεων, πού σέ μερικές περιπτώσεις εἶναι ἐπικίνδυνη.

Ἡ Ἑλλάδα δέν ἔλαβε σοβαρά ὑπόψη στό θέμα αὐτό τά τρία Ψηφίσματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου (κυρίως τῆς 29.2.1996) καί τίς Συστάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης (1178/1992 καί 1412/1999) ὅπως ἄλλες χῶρες, π.χ. ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, τό Βέλγιο, ἡ Αὐστρία κ.ἄ.

Στή συνέχεια δημοσιεύομε ἓνα κείμενο πού ἀναφέρεται στήν Ρωσία⁸, καί δείχνει τόν προβληματισμό πού διακατέχει τοὺς εἰδικούς μελετητές τοῦ φαινομένου αὐτοῦ

8. FAIRnews, Issue 2, 2009, σ. 18.

καί σέ ἄλλες χῶρες καί παρουσιάζει τοὺς τρόπους μέ τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκεται ἡ ὑπεύθυνη ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

«Μέ διοργάνωση τῆς F.E.C.R.I.S.⁹, πραγματοποιήθηκε στίς 15 ἕως 17 Μαΐου 2009, στήν Ἁγία Πετρούπολη, συνδιάσκεψη σχετική μέ τίς σέκτες. Ἡ συγκεκριμένη συνέλευση φιλοξενήθηκε ἔνθερμα ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῆς Ἁγίας Πετρούπολης καί τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης τῆς Ρωσίας.

Πρόεδρος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἐξελέγη ὁ κ. Thomas Sackville μέ Ἀντιπροέδρους τήν κ. Danielle Muller-Tulli καί τόν καθηγητή κ. Alexander Dvorkin (Ἀλεξάντερ Ντβόρκιν), παλαιό συνεργάτη τοῦ μακαριστοῦ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου.

Κατά τή διάρκεια τῶν ἐργασιῶν, συμφωνήθηκε ἡ ἀπό κοινοῦ δράση, ὥστε νά ἐνταθεῖ ἡ ἐνημέρωση τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου, τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς (Commission), καί τοῦ Ο.Η.Ε. ἐκ μέρους τῆς F.E.C.R.I.S., σχετικά μέ τή νομοθετική ρύθμιση καί προστασία τῶν πολιτῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης καθὼς καί τή λειτουργία Κεντρικοῦ Παρατηρητηρίου, πού θά γνωμοδοτεῖ συμβουλευτικά στά πλαίσια τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου καί τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς, σέ θέματα αἱρέσεων.

Βασικός στόχος τῆς συνδιάσκεψης ὑπῆρξε ἡ διαμόρφωση ἑνός Εὐρωπαϊκοῦ ψηφίσματος ἢ μιᾶς ὁδηγίας βασισμένης στό Νόμο About-Picard¹⁰, νόμο πού τέθηκε σέ λειτουργία τό 2001 καί προβλέπει τήν κρατική παρέμβαση γιά ὀργανώσεις, πού

9. Fédération Européenne des Centres de Recherche et d'Information sur le Sectarisme (Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση Κέντρων Ἐρευνας καί Πληροφόρησης γιά τίς Σέκτες). http://en.wikipedia.org/wiki/European_Federation_of_Centres_of_Research_and_Information_on_Sectarianism

10. Τό ὄνομα τοῦ Νόμου προέρχεται ἀπό τοὺς κοινοβουλευτικούς Nicolas About καί Catherine Picard. Βλ. καί «Διάλογος», τ. 62, σσ. 27-28.

προβαίνουν σέ ἐγκληματικές ἐνέργειες, κυρίως ομάδες πού παρουσιάζονται μέ τή μορφή «λατρείας» (sectaires mouvements). Ὁ σχετικός νόμος προβλέπει τήν περίπτωση τοῦ «διανοητικοῦ χειρισμοῦ», πράξη συχνή στίς ομάδες πού χαρακτηρίζονται ὡς «σέκτες».

Τέλος, στή Συνδιάσκεψη ὑπογραμμίστηκε ὅτι παρ' ὅλο πού οἱ Ρωσικές Ἀρχές κινητοποιοῦνται μέ ἀνάλογες νομοθετικές ρυθμίσεις, σχετικά μέ τά θέματα πού ἀφοροῦν στήν προστασία τῶν Ρώσων πολιτῶν καί στή Γαλλία ὁ Νόμος About-Picard ἔχει ἀρχίσει νά ἐφαρμόζεται, ἡ ἀδιαφορία ἄλλων κρατῶν γιά τά θέματα αὐτά, ὅπως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ἀποτελεῖ δυστυχῶς κραυγαλέα παράλειψη».

Ἀξίζει νά ἐπαναληφθεῖ¹¹ ὅτι καί στήν πατρίδα μας, τά προβλήματα αὐτά διακινδυνεύονται ἐδῶ καί πολλές δεκαετίες. Μήπως εἶναι καιρός οἱ Ἀκαδημαϊκοί μας, οἱ Πανεπιστημιακοί μας, οἱ Νομικοί μας καί γενικά οἱ σκεπτόμενοι ἄνθρωποι νά σκύψουν πάνω στό πρόβλημα μέ τόν ἴδιο τρόπο πού οἱ Γάλλοι, οἱ Γερμανοί καί ἄλλοι Εὐρωπαῖοι τό ἀντιμετωπίζουν; Μήπως εἶναι καιρός νά μιμηθοῦμε τούς Εὐρωπαίους στό μέγιστο αὐτό πρόβλημα, ἀντί νά τούς μιμούμεθα στά τόσα ἄλλα καταστροφικά πού κατακλύζουν τή χώρα μας;

ΔΙΑΚΟΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Κατά τό τρίμηνο Ἀπριλίου - Ἰουνίου 2013, συνεχίστηκε ἡ λειτουργία τοῦ «Σεμιναρίου Ὁρθοδόξου Πίστεως καί Οἰκοδομῆς στήν Ὁρθοδοξία», τό ὁποῖο διάγει τήν 3^η δεκαετία λειτουργίας του καί διά τοῦ ὁποῖου πολλοί ἄνθρωποι καί ιδιαίτερα νέοι βοηθήθηκαν νά βροῦν ἀπαντήσεις

11. Σχόλιο τῆς Σύνταξης.

στά ὑπαρξιακά τους ἐρωτήματα. Οἱ ὁμιλίες γίνονται κάθε Κυριακή, 11.30 π.μ. ἕως 13.00, ἀπό ἐκλεκτούς ὁμιλητές, οἱ ὁποῖοι μέ πολλή ἀγάπη καί μέ ἐξαιρετική γνώση τῶν προβλημάτων πού ἀπασχολοῦν τό λαό τοῦ Κυρίου, ἀναπτύσσουν στούς συνεργάτες καί φίλους τῆς Π. Ε. Γ. θέματα πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἐν Χριστῶ ζωή καί τήν Ἐκκλησιαστική μας παράδοση.

Κατά τή διάρκεια τῆς περιόδου αὐτῆς τοῦ Σεμιναρίου πραγματοποιήσαν εἰσηγήσεις οἱ ἐξῆς ὁμιλητές:

Ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. π. Ἀνδρέας Κονάνος, μέ θέμα: «Ψυχική γαλήνη σέ καιρούς ταραχῆς».

Ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. π. Κωνσταντῖνος Στρατηγόπουλος, μέ θέμα: «Ἀνατομία, νοσολογία. Μία θεραπευτική τοῦ νοός. (Πατερική προσέγγιση)».

Ὁ Αἰδεσιμολ. Πρεσβύτερος π. Σωτήριος Γκίκας, μέ θέμα: «Ἴδου νῦν καιρός μετανοίας».

Μετά τίς διακοπές τοῦ Πάσχα, τό Σεμινάριο πλαισίωσαν δύο ἀκόμη ὁμιλητές: Ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. π. Μελέτιος Στάθης, μέ θέμα: «Κωνσταντῖνος... Μέγας καί Ἅγιος» καί

Ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. π. Ἰωάννης Χατζηθανάσης, μέ θέμα: «Ἀγάπη ἢ ἀπάτη».

Κατά τό τρίμηνο Ἀπριλίου - Ἰουνίου πραγματοποιήθηκε καί ἡ τελευταία γιά φέτος ἐκπαιδευτική ἡμερίδα, γιά τούς συνεργάτες τῆς Π. Ε. Γ. στό Πνευματικό Κέντρο τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγίου Γεωργίου Παπάγου, τό Σάββατο, 25 Μαΐου. Εἰσηγήτρια ἦταν ἡ κ. Ἑλένη Ἀνδρουλάκη, μέ θέμα: «Μέθοδοι "αὐτοβελτίωσης" καί "θετικῆς σκέψης": εἶναι συμβατές μέ τήν Ὁρθοδοξία;».

Οἱ ἡμερίδες πραγματοποιοῦνται μέ σκοπό τόν καταρτισμό συνεργατῶν τῆς Ἐνώσης γιά νά ἀναλάβουν διακονία ἐνημέρωσης καί παροχῆς βοήθειας σέ ὅσους ἀντι-

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

Από τό **Ραδιοφωνικό Σταθμό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 89,5 FM**, μεταδίδεται ἡ ἐκπομπή:

«Ἀλλοτρίωση δόγματος - ἀλλοτρίωση ἡθους». Σάββατο, 17.00-17.30.
Ἐπιμελεῖται καί παρουσιάζει ὁ Πρωτοπρ. π. Βασίλειος Γεωργόπουλος.

Από τό **Ραδιοφωνικό Σταθμό τῆς Πειραϊκῆς Ἐκκλησίας, 91,2 FM**, μεταδίδονται οἱ ἐκπομπές:

α) **«Ἀντιαιρετική Δράση».** Σάββατο, 14.15-15.00.

Ἐπιμελοῦνται καί παρουσιάζουν ὁ Πρωτοπρ. π. Κυριακός Τσουρός καί ὁ κ. Δημ. Κόκκορης.

β) **«Σεμινάριο Ὁρθοδόξου Πίστεως».** Σάββατο, 18.00-19.00.
(Ἀναμεταδίδονται οἱ ὁμιλίες πού πραγματοποιοῦνται στό Ἐνοριακό Κέντρο τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς, κάθε Κυριακή).

Ἱστοσελίδα τῆς ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:
www.ecclesia.gr, e mail: ierasynodos@ecclesia.gr

Ἱστοσελίδα τῆς ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ:
www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/heresies/HERESIES.HTM
e mail: aireseis@gmail.com τηλ. 210 7272240-3, fax: 210 7272244

Ἱστοσελίδα τῆς Π. Ε. Γ.: www.ppu.gr τηλ. 210 6396665, fax: 210 6082219

μετωπίζουν προβλήματα ἀπό τήν ἐμπλοκή τους σέ αίρετικές ὁμάδες. Προηγήθηκε Θεία Λειτουργία καί μετά τήν εἰσήγηση, γεῦμα ἀγάπης καί πνευματικῆς κοινωνίας.

Γιά τήν ἐνημέρωση τῶν πολιτῶν σέ θέματα σχετικά μέ τήν δραστηριότητα τῶν σεκτῶν, μέλη τῆς Π. Ε. Γ. ἔδωσαν διαλέξεις κατά τό τρίμηνο Ἀπριλίου - Ἰουνίου σέ ἐνορίες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί στίς ἔδρες Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Συνεχίστηκε κατά τό τρίμηνο Ἀπριλίου - Ἰουνίου ἡ ἐντατική ἐκπαίδευση συνεργατῶν τῆς Π. Ε. Γ. στίς εἰδικές «ὁμάδες ἐκπαίδευσης καί ἐπανένταξης», σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα πού δημοσιεύεται στό τέλος τοῦ περιοδικοῦ μας. Τά μαθήματα στίς ὁμάδες αὐτές παρακολουθοῦν ὅσοι θέλουν

νά ἐνταχθοῦν στό πρόγραμμα διακονίας ἀντιμετώπισης τῶν ποικίλων πνευματικῶν καί κοινωνικῶν προβλημάτων, πού δημιουργοῦνται σέ νεαρά κυρίως ἄτομα ἀπό τήν προσηλυτιστική δραστηριότητα τῶν νεοφανῶν αίρέσεων, τῶν «θρησκευτῶν νεότητος» καί τῶν παραθρησκευτικῶν «ὁμάδων διανοητικοῦ χειρισμοῦ».

Ἡ Π. Ε. Γ., πού ἀποτελεῖ τόν ὀργανωτικό καί οἰκονομικό φορέα τοῦ «Σεμιναρίου Ὁρθοδόξου Πίστεως καί Οἰκοδομῆς στήν Ὁρθοδοξία» -καθώς καί τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ἡμερίδων-, συνιστᾷ στούς φίλους καί συνεργάτες της, πού παρακολουθοῦν τά μαθήματα, νά τό κάνουν γνωστό καί νά καλέσουν καί ἄλλους φίλους καί γνωστούς τους, πού δέν τό γνωρίζουν, γιά νά συμμετάσχουν σ' αὐτό.

ΟΜΑΔΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΣΚΗΝΙΚΟΥ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

Λειτουργούν και έφετος, στά πλαίσια τής Π. Ε. Γ., οί έξής Όμάδες Μελέτης του Σκη-
νικού τών Αίρέσεων και τής Παραθρησκείας:

1. Όμάδα Μελέτης τής ιστορίας, εξέλιξης, διδασκαλίας και δράσης τής Έταιρείας «Σκοπιά» τών «Μαρτύρων του Ίεχωβά». Κάθε Πέμπτη, 5.30'-6.30' μ.μ.
2. Όμάδα Μελέτης του σκηνικού τής «Νέας Έποχής» (Γκουρουϊστικές, Άποκρυφιστικές, Έναλλακτικές, Νεο Γνωστικές, Σατανιστικές κ.λπ. ομάδες). Κάθε Πέμπτη, 7.00'-9.00' μ.μ.
3. Όμάδα Μελέτης τών Προτεσταντικῶν- Πεντηκοστιανῶν κινήσεων. Άνά 150ή-μερο, κάθε δεύτερη Τρίτη, 6.00'-8.00' μ.μ.

Τά Μαθήματα πραγματοποιοῦνται σέ αίθουσα του Ένοριακού Κέντρου τής Αγίας Παρασκευής (Αποστόλου Παύλου 10, δύο δρόμους δεξιά, μετά τήν Ε. Ρ. Τ.). Τηλ. έπικοινωνίας: **210 6396 665**.

Κυκλοφόρησε το 3ο βιβλίο της σειράς του «Νικ Μάρβελ»

Ο ΝΙΚ ΜΑΡΒΕΛ ΚΑΙ ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

Η επιτυχία που έχουν τα βιβλία φαίνεται καθαρά στο Internet: Στο λήμμα «Νικ Μάρβελ», το Google στις 30/1/2012 έδινε **14.800** hits, ενώ στα λήμματα «Νικ Μάρβελ» και «νησί της Αφροδίτης» μαζί, έδινε **15.800** hits. Αξίζει να κάνετε μια δοκιμή κι εσείς.

Ο Νικ Μάρβελ είναι ένα μυθιστόρημα, όμως ένα μυθιστόρημα αλλιώτικο από τ' άλλα.

Είναι γραμμένο για παιδιά, αλλά, όπως λέει κι ο μεταφραστής του, για παιδιά από 9 μέχρι και 99 ετών.

Είναι γραμμένο για τα παιδιά της γενιάς αυτής και μέσα σ' αυτό, τα νέα παιδιά μπορεί να συναντήσουν τον εαυτό τους, με τα καλά του και την ασχήμια του κι ίσως στο τέλος να θελήσουν ν' αξιοποιήσουν τα καλά. Ο «Νικ Μάρβελ» είναι ένα «μοντέρνο» βιβλίο, που μιλά στα σημερινά παιδιά στη γλώσσα τους, στη γλώσσα, που αυτά καταλαβαίνουν και μέσα από τη γλώσσα αυτή περνά κάποια άλλα πράγματα, που τα σημερινά παιδιά ίσως δεν άκουσαν ποτέ κι ίσως δεν φαντάζονται καν ότι υπάρχουν.

Ο «Νικ Μάρβελ» γράφτηκε για σένα και για το παιδί σου, αλλά ειδικά γράφτηκε για το παιδί του «γείτονα» και θα μπορούσες να κάνεις «ιεραποστολή» χαρίζοντάς το.

Κάποια από τα γεγονότα και τα πρόσωπα πού εμπλέκονται στο «μύθο» είναι φανταστικά, κάποια άλλα όμως όχι, κι από εσένα εξαρτάται να βρεις τελικά την άκρη.

Αξίζει να το διαβάσεις το «μυθιστόρημα» αυτό.

Θα σου λύσει πολλά ερωτήματα, πριν σου δημιουργήσει καινούργια!

Πώληση χονδρική (για βιβλιοπωλεία) & λιανική: Εκδόσεις Σταμούλη Α. Ε. Τηλ.: **210 5238305**.
Αποστολές «επί αντικαταβολή»: Τηλ.: **210 6396665**.

ΑΝΝΑΣ ΜΠΟΥΡΔΑΚΟΥ

"Μάρτυρες του Ίεχωβά"

Από τό **Α**
στό **Ω**

Π.Ε.Γ., ΑΘΗΝΑ 2008

ΑΝΝΑΣ ΜΠΟΥΡΔΑΚΟΥ

"Μάρτυρες του Ίεχωβά" από τό Α στο Ω

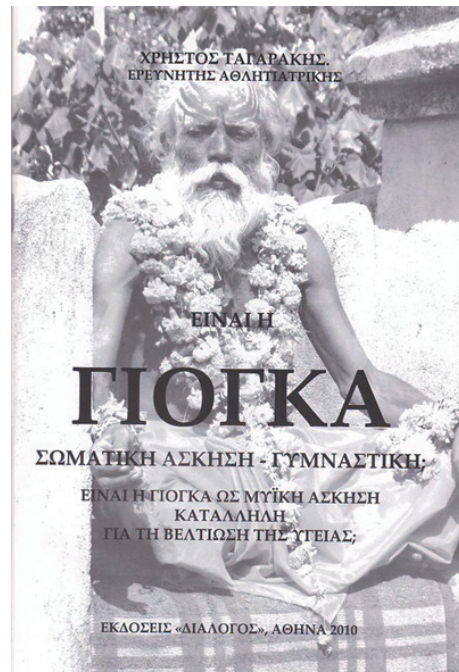
Τό βιβλίο αυτό της κ. Άννας Μπουρδάκου είναι μοναδικό στό είδος του. Η συστηματική παράθεση των σχετικών αποσπασμάτων από πρωτογενείς πηγές - τις εκδόσεις της ίδιας της εταιρείας "Σκοπιά" των "μαρτύρων του Ίεχωβά", κατά θέματα και κατά αλφαβητική σειρά, αποτελούν αταπόδεκτο μέσο των ανακολουθιών και των παλινωδιών της εταιρείας "Σκοπιά" σχετικά με τις παλαιότερες και με νεώτερες τυχόν αλλαγές των κατά καιρούς διδασκαλιών της. Δίνει τήν δυνατότητα στον αναγνώστη, και ιδιαίτερος στον ασχολούμενο με τήν απολογητική της Έκκλησίας μας έναντι της πλάνης, νά έχει αντικειμενική και εύχερη πρόσβαση στις πηγές της ίδιας της "Σκοπιάς". Μέ τον τρόπο αυτό αποκαλύπτονται οι πλάνες του "άγωγού του Ίεχωβά", χωρίς νά παραποιούνται ή νά ερμηνεύονται ένδεχομένως αυθαίρετα οι κατά καιρούς διδασκαλίες του.

Πώληση χονδρική (βιβλιοπωλεία) & λιανική: Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε. Τηλ.: 210 5238305.
Αποστολές «επί αντικαταβολή»: Τηλ.: 210 6396665.

ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΑΓΑΡΑΚΗ, ΕΡΕΥΝΗΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΑΤΡΙΚΗΣ

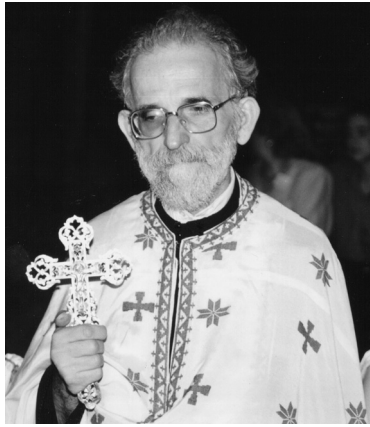
ΕΙΝΑΙ Η ΓΙΟΓΚΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ-ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ; Είναι ή γιόγκα ως μυϊκή άσκηση κατάλληλη για τή βελτίωση της υγείας;

Εδώ και αρκετές δεκαετίες, όρισμένοι κύκλοι προβάλλουν στό δυτικό κόσμο τή γιόγκα ως ιδανική μορφή σωματικής άσκησης. Επίσης γίνονται μαθήματα-σεμινάρια γυμναστικών ασκήσεων, διδάσκονται στάσεις και κινήσεις του σώματος, όπως αυτές εφαρμόζονται στον ινδουισμό και στον βουδισμό (γιόγκα). Στο παρόν κείμενο γίνεται προσπάθεια νά παρουσιαστεί τό θέμα μέ τον απλούστερο δυνατό τρόπο. Σκοπός της μικρής αυτής εργασίας είναι νά μπορέσει νά αντιληφθεί ό καθένας, ανεξαρτήτως των θρησκευτικών, πολιτικών ή άλλων προτιμήσεων του τις διάφορες πλευρές του ζητήματος. Η σωματική άσκηση είναι κοινό αγαθό, όπως και ή ελευθερία. Ό κάθε ένας έχει τό δικαίωμα νά γνωρίσει ποιά είναι ή αλήθεια για τό συγκεκριμένο θέμα. Μόνο έτσι, θά είναι σε θέση νά επιλέξει ελεύθερα, αυτό πού ό ίδιος κρίνει ως σωστό. Η μελέτη γίνεται μέ βάση τις σύγχρονες απόψεις της ιατρικής, της αθλητιατρικής και της θρησκευιολογίας.

Σελίδες: 40. Τιμή λιανική: 2 €.

Πώληση χονδρική (για βιβλιοπωλεία) & λιανική: Εκδόσεις Σταμούλη Α. Ε., τηλ.: 210 5238305.
Γιά αποστολές «επί αντικαταβολή»: Τηλ.: 210 6396665, Fax: 210 6082219.

**ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΜΕ
του π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου
και συνεργατών του**

1. «Η Ὁρθοδοξία μας».
2. «Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Πίστη-Λατρεία- Ζωή».
3. «The Orthodox Church. Its Faith, Worship and Life».
4. «Ἡ ἀστρολογία στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
5. «Ποιμαντική ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας».
6. «Ἐγχειρίδιο αἱρέσεων καὶ παραχριστιανικῶν ομάδων», (ἔκδ. Γ΄).
7. «Πεντηκοστιανοὶ καὶ Ὁρθοδοξία».
8. «Μετενσάρκωση ἢ Ἀνάσταση; Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ Κακοῦ», (ἔκδ. Β΄).
9. «Ἀποκρυφισμὸς, Γκουρουϊσμὸς, “Νέα Ἐποχή”», (ἔκδ. Γ΄).
10. «Διαλογισμὸς ἢ προσευχή; Ὁρθόδοξη θεώρηση».
11. «Ἡ Λατρεία τῆς “Σκοπιᾶς”», (τόμος Α΄).
12. «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά καὶ Ὁρθοδοξία», (τόμος Γ΄).
13. «Ἡ χαμένη ἀθωότητα. Περιπλανήσεις σὲ δρόμους τοῦ Ἐωσφόρου».
14. «Νεοφανεῖς αἱρέσεις-Καταστροφικὲς Λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
15. «Ἐγκληματικὸ δόγμα. Ἐμπειρίες πρώην σατανιστῶν».
16. «Ὁμάδες ἀσυμβίβαστες μὲ τὴν Ὁρθόδοξη πίστη», ἔκδ. Ζ΄ Πανορθόδοξου Συνδιασκέψεως (Ἀλίαρτος 20-26/9/1995).
17. «Ναζισμὸς μὲ ἄλλο πρόσωπο. Μεθοδεύσεις ὀλοκληρωτικῶν αἱρέσεων καὶ παραθρησκευτικῶν ομάδων».
18. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων. Προβληματικὴ καὶ στρατηγική».
19. «Νεοσατανισμὸς. Ὁρθόδοξη θεώρηση καὶ ἀντιμετώπιση».
20. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας. Πρακτικὸς ὁδηγὸς γιὰ τὴν οἰκογένεια».
21. «Τὸ Νόημα τῆς ζωῆς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
22. «Καταστροφικὲς λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ νομικὴ ἀντιμετώπισή τους».
23. «Αὐτογνωσία, αὐτοπραγμάτωση, σωτηρία».
24. «Ρωμαιοκαθολικισμὸς, Προτεσταντισμὸς καὶ Ὁρθοδοξία».
25. «Ἀφιέρωμα στὸν π. Ἀντώνιο Ἀλεβιζόπουλο» ἔκδ. Π.Ε.Γ.
26. Μοναχῆς Ἀντωνίας, «Νεοπεντηκοστιανοὶ στὴν Ἑλλάδα», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
27. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θρησκευτικὴ Ἐλευθερία», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
28. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θεοσοφία - “Νέα Ἐποχή”», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
29. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Σχεδιάγραμμα Ὁρθόδοξου Κατηχήσεως», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
30. Ἰωάννου Μηλιώνη, «Ναὶ ἢ ΟΧΙ στὸ Χάρι Πότερ;», ἔκδ. Π.Ε.Γ. (ἔκδ. Δ΄).
31. Λεωνίδου Ἰ. Φιλιππίδου. «Ἡ Παγκόσμιος προσδοκία Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
32. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Ἑβδομάς», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
33. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», Γενικὴ θεώρηση, (τεῦχος 1ο), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
34. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», Καμπάλα κ.λπ. (τεῦχος 2ο), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
35. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀλλημεία» (τεῦχος 3ο), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
36. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀποκρυφιστικὲς Ὁμάδες», Ροδόσταυροι κ.λπ. (τεῦχη 4ο-10ο), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
37. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Νεοαποκρυφισμὸς», (τεύχη 11ο-15ο), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
38. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Μαγεία», (τεύχη 16ο-20ο), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
39. «Σατανιστικὲς παγίδες» (σειρά Β΄), ἔκδ. Π.Ε.Γ.
40. Κυριακού Κυριαζόπουλου, «Σαιεντολογία», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
41. Κωνσταντίνου Χολέβα, «Ποιοὶ καὶ γιατί ἀμφισβητοῦν τὴν Ἑλληνορθόδοξη παράδοση;», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
42. Ἄννας Μπουρδάκου, «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἀπὸ τό Α στὸ Ω», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
43. π. Κυριακοῦ Τσουροῦ, «Ὁ Νεοπαγανισμὸς τῆς “Νέας Ἐποχῆς”», ἔκδ. Π.Ε.Γ.
44. Χρήστου Ταγαράκη, «Εἶναι ἢ γιόγκα σωματικὴ ἀσκήση-γυμναστική;», ἔκδ. Π.Ε.Γ.

Βιβλία ἄλλων ἐκδόσεων ποὺ συνιστοῦμε

1. «Ἡ Ὁμοιοπαθητικὴ ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη», ἔκδ. Π.Ε.Γ Βορείου Ἑλλάδος, (ἔξαντλήθηκε). Ὑπάρχει στὴν ἱστοσελίδα: www.orthodoxnet.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=41
2. Μοναχοῦ Ἀρσενίου Βλιαγκόφτη, «Σύγχρονες Αἱρέσεις. Μιὰ πραγματικὴ ἀπειλή», ἔκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).
3. Βουδιστικὲς αἱρέσεις στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», ἔκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).
4. Μ. Ε. Johnes, α) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ ὁ πόλεμος μὲ τὸ θηρίο», β) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ ὁ μαρμαρωμένος βασιλιάς», γ) «Ὁ Νίκ Μάρβελ καὶ τὸ νησί τῆς Ἀφροδίτης», ἔκδ. Κ. Ε. Δ., Ἰ. Ν. Ἁγίου Νικολάου Πατρῶν (τηλ. 2610 275022).

Τὰ βιβλία διατίθενται στὰ βιβλιοπωλεῖα. Ἄν δὲν τὰ βρίσκετε μπορεῖτε νὰ ἀπευθυνθεῖτε στὴν Π.Ε.Γ, τηλ. 210 6396665, προκειμένου νὰ σᾶς ἀποσταλοῦν ἐπὶ ἀντικαταβολῇ.